

ZARZĄDZENIE

MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 16 listopada 2024 r.

w sprawie zadań ochronnych dla Wigierskiego Parku Narodowego na rok 2025

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3, art. 12 ust. 2 oraz art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla Wigierskiego Parku Narodowego na rok 2025.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów czynnej ochrony gatunków roślin, zwierząt i grzybów, stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową, stanowiące załącznik nr 4 do zarządzenia;
- 5) ustalenie miejsc udostępnianych w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia;
- 6) wyznaczenie miejsc do połowu ryb, stanowiące załącznik nr 6 do zarządzenia.

---

¹⁾ Minister Klimatu i Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz. U. poz. 2726).

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

**MINISTER KLIMATU
I ŚRODOWISKA**

Paulina Hennig-Kloska

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ
WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB
OGRAŃCZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW

I. Istniejące zagrożenia wewnętrzne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożenia ¹⁾	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków
1	Urbanizacja obszaru Wigierskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem” powodująca zanikanie siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt, i ich siedlisk oraz prowadząca do pogorszenia walorów krajobrazowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień obejmujących:<ol style="list-style-type: none"> 1) wyłączenie spod zabudowy niektórych obszarów, szczególności obszarów w pasie o szerokości 100 m od brzegów jezior i rzek; 2) ochronę i kształtowanie regionalnych układów osadniczych; 3) zachowanie regionalnego stylu architektury. 2. Działania na rzecz ograniczania umieszczania na obszarze Parku nowej infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, w szczególności dróg, linii energetycznych oraz wysokich kominów. 3. Nabywanie na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu. 4. Promowanie dobrych praktyk w przypadku nowych inwestycji, konserwacji i remontów obiektów istniejących. 5. Promowanie rodzimych gatunków roślin do nasadzeń przy budynkach i obiektach. 6. Promowanie cech regionalnych w architekturze
2	Zmiany stosunków wodnych – obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych, zagrażające w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> 1) siedliskom przyrodniczym:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania zmierzające do wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień:

	<p>a) 3150²⁾ Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>,</p> <p>b) 3160²⁾ Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,</p> <p>c) 7110^{2), 3)} Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe);</p> <p>d) 7140²⁾ Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>),</p> <p>e) 7210^{2), 3)} Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i>, <i>Caricetum buxbaumii</i>, <i>Schoenetum nigricantis</i>),</p> <p>f) 7230²⁾ Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,</p> <p>g) 91D0^{2), 3)} Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne;</p> <p>2) gatunkom zwierząt:</p> <p>a) 1060²⁾ czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>),</p> <p>b) 1042²⁾ zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>),</p> <p>c) 1166²⁾ traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)),</p> <p>d) 1188²⁾ kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>),</p> <p>e) 1337²⁾ bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>),</p> <p>f) 1355²⁾ wydra (<i>Lutra lutra</i>)</p>	<p>1) ograniczających prace ziemne i kopanie stawów, przyczyniających się do obniżania średniego poziomu wód gruntowych, w odległości mniejszej niż 100 m od granic siedlisk przyrodniczych i stanowisk gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty;</p> <p>2) ograniczających możliwość wydobywania kopalin mineralnych i torfu na obszarze Parku;</p> <p>3) uwzględniających konieczność prowadzenia gospodarki wodnej ukierunkowanej na minimalizację poboru wody do celów komunalnych i rolniczych.</p> <p>2. Działania na rzecz utrzymania drobnych zbiorników (oczek) wodnych na obszarze użytków rolnych.</p> <p>3. Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie ochrony wód.</p> <p>4. Nabywanie na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu, w szczególności gruntów przyległych bezpośrednio do jezior i rzek.</p> <p>5. Monitoring poziomu wód gruntowych w ramach Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego „Wigry”</p>
<p>3</p>	<p>Zanieczyszczenie rzek i jezior ściekami pochodzącymi z gospodarstw domowych oraz z działalności związanej z rolnictwem i przemysłem, zagrażające w szczególności:</p> <p>1) siedliskom przyrodniczym:</p> <p>a) 3140²⁾ Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charactera</i> spp.),</p> <p>b) 3150²⁾ Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>,</p> <p>c) 3160²⁾ Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,</p> <p>d) 7110^{2), 3)} Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),</p>	<p>1. Wspieranie działań jednostek samorządu terytorialnego na rzecz:</p> <p>1) rozbudowy kanalizacji sanitarnej umożliwiającej odprowadzanie ścieków do oczyszczalni;</p> <p>2) podłączenia wszystkich gospodarstw do sieci kanalizacyjnej, w miejscowościach wyposażonych w kanalizację sanitarną.</p> <p>2. Propagowanie systematycznej modernizacji i stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT) w oczyszczalni ścieków w Suwałkach oraz w przydomowych oczyszczalniach ścieków na obszarze Parku.</p> <p>3. Działania na rzecz ograniczania zabudowy terenów przyległych do jezior i rzek przez:</p>

	<p>e) 7140²⁾ Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>);</p> <p>2) gatunkowi rośliny – 1516²⁾ aldrowanda pęcherzykowata (<i>Aldrovanda vesiculosa</i>);</p> <p>3) gatunkom zwierząt:</p> <p>a) 1042²⁾ zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>),</p> <p>b) 1060²⁾ czerwończyk nieparek (<i>Lycaena dispar</i>),</p> <p>c) 1149²⁾ koza (<i>Cobitis taenia</i>),</p> <p>d) 5339²⁾ różanka (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>),</p> <p>e) 1166²⁾ traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)),</p> <p>f) 1188²⁾ kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>),</p> <p>g) 1337²⁾ bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>),</p> <p>h) 1355²⁾ wydra (<i>Lutra lutra</i>)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) postulowanie wyznaczenia i wyłączenia spod zabudowy 100 metrowych stref ochronnych wokół jezior i rzek; 2) nabywanie na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu. 4. Działania na rzecz utrzymywania drzewostanów i trwałej pokrywy roślinnej na brzegach jezior i rzek. 5. Działania na rzecz utrzymywania dotychczasowych ekstensywnych form użytkowania terenów rolnych sprzyjających przekształcaniu użytków ornich na łąki i pastwiska. 6. Propagowanie ograniczania nawożenia i stosowania chemicznych środków ochrony roślin oraz chlorków do usuwania lodu i śniegu z dróg. 7. Działania edukacyjne na rzecz stosowania zasad dobrej praktyki rolniczej⁴⁾, w szczególności w części dotyczącej sposobów postępowania z nawozami i środkami ochrony roślin. 8. Działania zmierzające do wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień dotyczących zakazu lokalizowania na obszarze Parku składowisk odpadów i instalacji do przetwarzania odpadów oraz ferm hodowlanych dla obsady powyżej 40 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP). 9. Oczyszczanie z odpadów brzegów oraz den jezior i rzek. 10. Ograniczanie efektów eutrofizacji wybranych jezior przez sterowanie strukturą gatunkową i liczebnością populacji ryb (<i>Pisces</i>) – biomanipulacja powodująca ograniczanie zakwitów glonów planktonowych
<p>4</p>	<p>Zaburzenia w składzie gatunkowym ichtiofauny, w tym spadek różnorodności oraz zmiany struktury gatunkowej i liczebności ryb (<i>Pisces</i>), spowodowane zmianami w strukturze troficznej ekosystemów wodnych lub kłusownictwem rybackim oraz presją kormorana czarnego (<i>Phalacrocorax carbo</i>), zagrażające w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) siedlisku przyrodniczemu 3140²⁾ Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charactera</i> spp.); 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacja struktury gatunkowej i liczebności ryb (<i>Pisces</i>) przez: <ol style="list-style-type: none"> 2) zarybienia wybranych wód Parku wylęgiem i narybkiem gatunków zagrożonych wyginięciem lub spadkiem liczebności; 3) prowadzenie zabiegów restytucyjnych w odniesieniu do gatunków ryb (<i>Pisces</i>), które wyginęły w Parku; 4) odłowy regulacyjne i kontrolne ryb (<i>Pisces</i>);

	<p>2) gatunkom zwierząt:</p> <p>a) 1149²⁾ koza (<i>Cobitis taenia</i>),</p> <p>b) 5339²⁾ różanka (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>),</p> <p>c) sielawa (<i>Coregonus albula</i>),</p> <p>d) sieja (<i>Coregonus maraena</i>),</p> <p>e) stynka (<i>Osmerus eperlanus</i>),</p> <p>f) pstrąg potokowy (<i>Salmo trutta m. fario</i>),</p> <p>g) troć jeziorowa (<i>Salmo trutta m. lacustris</i>)</p>	<p>5) badania naukowe i monitoring zmian zachodzących w strukturze i liczebności zespołów ichtiofauny;</p> <p>6) zwalczanie kłusownictwa rybackiego oraz dostosowanie zasad wędkowania do potrzeb ochrony ekosystemów wodnych, w szczególności przez modyfikowanie metod i terminów wędkowania, określanie gatunków ryb (<i>Pisces</i>) oraz ich minimalnych rozmiarów uprawniających do pozyskania;</p> <p>7) pozyskanie ikry siei (<i>Coregonus maraena</i>), sielawy (<i>Coregonus albula</i>) i szczupaka (<i>Esox lucius</i>) oraz hodowla wylęgu na potrzeby zarybień wód Parku w warunkach kontrolowanych.</p> <p>2. Działania mające na celu ograniczenie presji kormorana czarnego (<i>Phalacrocorax carbo</i>), w tym:</p> <p>1) monitoring liczebności;</p> <p>2) uwzględnianie presji kormorana czarnego (<i>Phalacrocorax carbo</i>) na poszczególne gatunki ryb (<i>Pisces</i>) przy ustalaniu wielkości odłowów regulacyjnych;</p> <p>3) kompensacja presji na rybostan przez zarybienia;</p> <p>4) niedopuszczanie do zakładania nowych kolonii lęgowych kormorana czarnego (<i>Phalacrocorax carbo</i>), w szczególności przez płoszenie;</p> <p>5) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby osobników</p>
<p>5</p>	<p>Pogarszanie się warunków sanitarnych i tlenowych jezior, zagrażające w szczególności siedlisku przyrodniczemu 3140²⁾ Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic (<i>Charcteria</i> spp.)</p>	<p>1. Zimowe koszenie części trzcinowisk, niepowodujące niszczenia siedlisk bytowania ptaków (<i>Aves</i>).</p> <p>2. Częściowe usuwanie z wybranych akwenów skoszonej roślinności wynurzanej</p>
<p>6</p>	<p>1. Zmniejszanie się powierzchni siedlisk otwartych i zbiorowisk leśnych z gatunkami światłożądnymi w wyniku sukcesji ekologicznej, zaprzestania koszenia i wypasu oraz zalesiania.</p> <p>2. Zanikanie cennych zbiorowisk łąkowych w wyniku zbyt intensywnego użytkowania łąkowego.</p> <p>3. Przekształcanie łąk i muraw w grunty orne, zagrażające w szczególności:</p> <p>1) siedliskom przyrodniczym:</p> <p>a) 6510²⁾ Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>),</p> <p>b) 7110^{2), 3)} Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),</p>	<p>1. Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów rolniczych, w tym udziału powierzchni poszczególnych rodzajów użytków.</p> <p>2. Wspieranie działań na rzecz utrwalenia dotychczasowego sposobu użytkowania siedlisk przyrodniczych.</p> <p>3. Wspieranie działań na rzecz utrzymania podobnego sposobu zagospodarowania powierzchni ziemi na obszarach przyległych do siedlisk przyrodniczych.</p> <p>4. Przywracanie i podtrzymywanie tradycyjnej gospodarki łąkarskiej – ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk z jednoczesnym, co najwyżej 2-3 krotnym koszeniem lub wypasem w ciągu roku.</p>

	<p>c) 7140²⁾ Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>),</p> <p>d) 7210^{2), 3)} Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i>, <i>Caricetum buxbaumii</i>, <i>Schoenetum nigricantis</i>),</p> <p>e) 9170²⁾ Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>);</p> <p>2) gatunkom roślin:</p> <p>a) 1437²⁾ leniec bezpodkwiatkowy (<i>Thesium ebracteatum</i>),</p> <p>b) 1477²⁾ sasanka otwarta (<i>Pulsatilla patens</i>),</p> <p>c) 1902²⁾ obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>);</p> <p>3) gatunkom zwierząt:</p> <p>a) A081⁵⁾ błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>),</p> <p>b) A072⁵⁾ trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>),</p> <p>c) A089⁵⁾ orlik krzykliwy (<i>Clanga pomarina</i>),</p> <p>d) A122⁵⁾ derkacz (<i>Crex crex</i>);</p> <p>4) zbiorowiskom leśnym:</p> <p>a) subkontynentalny bór świeży (<i>Peucedano-Pinetum</i>),</p> <p>b) subborealny bór mieszany (<i>Serratulo-Pinetum</i>),</p> <p>c) świetlista dąbrowa (<i>Potentillo albae-Quercetum</i>)</p>	<p>5. Działania na rzecz usuwania, poza 10-metrową strefą brzegową wód, zadrzewień i zarośli z gruntów ewidencjonowanych jako łąki i pastwiska.</p> <p>6. Promocja i wdrażanie programów rolno-środowiskowo-klimatycznych sprzyjających ekstensywnemu użytkowaniu łąk i pastwisk.</p> <p>7. Wspieranie działań na rzecz niezalesiania siedlisk przyrodniczych o charakterze łąk i muraw.</p> <p>8. Działania na rzecz utrzymywania najcenniejszych otwartych powierzchni nieleśnych przez wypas, cykliczne koszenie oraz usuwanie drzew i krzewów pochodzących z sukcesji naturalnej, wraz z usuwaniem pozyskanej biomasy.</p> <p>9. Tworzenie stanowisk zastępczych dla gatunków roślin i zwierząt występujących dotychczas na przekształcanych siedliskach.</p> <p>10. Kształtowanie warunków siedliskowych sprzyjających utrzymaniu populacji gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000, występujących na przekształcanych siedliskach.</p> <p>11. Utrzymanie warunków świetlnych przez ograniczanie zwarcia drzew i krzewów.</p> <p>12. Eliminacja, w szczególności przez wykaszanie, ekspansywnych gatunków runa leśnego i usuwanie pozyskanej biomasy.</p> <p>13. Nabywanie na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu</p>
7	<p>Rozprzestrzenianie się gatunków obcych roślin, zwierząt i grzybów, zagrażających gatunkom rodzimym oraz siedliskom przyrodniczym</p>	<p>1. Podejmowanie działań na rzecz ograniczania wprowadzania na obszar Parku gatunków obcych.</p> <p>2. Monitoring dynamiki rozprzestrzeniania się gatunków obcych oraz podejmowanie koniecznych działań ograniczających ich liczebność.</p> <p>3. Zwalczanie gatunków obcych roślin i zwierząt o cechach inwazyjnych na terenach objętych ochroną czynną oraz krajobrazową.</p> <p>4. Działania zmierzające do wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień ograniczających powstawanie nowej zabudowy, która może sprzyjać wprowadzaniu gatunków obcych flory do środowiska.</p>

		<p>5. Prowadzenie działań edukacyjnych, wskazujących na zagrożenia wynikające z obecności gatunków obcych.</p> <p>6. Opracowanie skutecznych metod eliminacji, kontroli i izolacji inwazyjnych gatunków obcych</p>
8	<p>Urbanizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej, powodująca fragmentację siedlisk prowadzącą do izolacji miejsc występowania gatunków, zwiększenia ich śmiertelności w wyniku kolizji drogowych i pogorszenia się wskaźników stanu ochrony, zagrażające w szczególności gatunkom zwierząt:</p> <p>1) 1166²⁾ traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>));</p> <p>2) 1188²⁾ kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>);</p> <p>3) 1352^{2), 3)} wilk (<i>Canis lupus</i>);</p> <p>4) 1355²⁾ wydra (<i>Lutra lutra</i>);</p> <p>5) 1361²⁾ ryś (<i>Lynx lynx</i>);</p> <p>6) 1377²⁾ bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>);</p> <p>7) A072⁵⁾ trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>);</p> <p>8) A073⁵⁾ kania czarna (<i>Milvus migrans</i>);</p> <p>9) A074⁵⁾ kania ruda (<i>Milvus milvus</i>);</p> <p>10) A075⁵⁾ bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>);</p> <p>11) A081⁵⁾ błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>);</p> <p>12) A089⁵⁾ orlik krzykliwy (<i>Clanga pomarina</i>)</p>	<p>1. Działania na rzecz wyznaczenia korytarzy ekologicznych oraz ich wprowadzania do planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>2. Monitoring śmiertelności gatunków zwierząt.</p> <p>3. Wnioskowanie o umieszczenie znaków ostrzegawczych i ograniczeń prędkości na drogach, na których dochodzi do licznych kolizji zwierząt z pojazdami.</p> <p>4. Działania na rzecz budowy przejść dla zwierząt w miejscach o wysokiej ich śmiertelności, wynikającej z kolizji z pojazdami.</p> <p>5. Organizowanie akcji ochrony płazów (<i>Amphibia</i>) w czasie ich migracji rozrodczych, w szczególności ustawianie płotków i przenoszenie płazów (<i>Amphibia</i>) przez drogi</p>
9	<p>Presja turystyczna zagrażająca siedliskom przyrodniczym oraz gatunkom roślin i zwierząt</p>	<p>1. Wprowadzanie ograniczeń lub modyfikowanie zasad ruchu turystycznego i udostępniania obszaru Parku, w przypadku gdy wyniki prowadzonego monitoringu przyrodniczego wskażą na pogarszanie się stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.</p> <p>2. Rozbudowa i utrzymanie infrastruktury zabezpieczającej przedmioty ochrony przed degradacją, w tym budowa kładek, barierek lub punktów widokowych.</p> <p>3. Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu ograniczenie ruchu turystycznego na obszarach, na których znajdują się zagrożone siedliska przyrodnicze lub gatunki roślin i zwierząt</p>
10	<p>Negatywne oddziaływanie czynników biotycznych i abiotycznych zagrażające trwałości wykonywanych zabiegów renaturyzacji zbiorowisk leśnych</p>	<p>1. Przywracanie składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanu charakterystycznych dla potencjalnego zespołu leśnego przez:</p> <p>1) cięcia regulujące strukturę przestrzenną, gatunkową i wiekową – cięcia pielęgnacyjno-hodowlane i ochronne;</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 2) dolesianie wybranych luk i przerzedzeń oraz poprawki i uzupełnienia gatunkami zgodnymi z odtwarzanym zespołem leśnym; 3) porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby pod odnowienia, w tym mechaniczne rozdrabnianie gałęzi z pozostawieniem zrębków na powierzchni; 4) pielęgnację upraw leśnych; 5) inicjowanie i wspieranie odnowień naturalnych gatunków drzew typowych dla odtwarzanego zespołu leśnego. <p>2. Monitorowanie i prognozowanie występowania owadów stanowiących zagrożenie dla drzewostanów.</p> <p>3. Ograniczanie masowego pojawienia się (gradacji) owadów odżywiających się tkankami drzew (kambiofagi), w celu opóźnienia procesu rozpadu drzewostanów z dominacją świerka (<i>Picea abies</i>) lub sosny (<i>Pinus sylvestris</i>), z wyłączeniem drzewostanów w wieku od 140 lat oraz wyznaczonych stref ochronnych wokół gniazd ptaków (wyłączenie nie dotyczy stref o szerokości 30 m od miejsc publicznych z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia), przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyszukiwanie i usuwanie drzew zasiedlonych (cięcia sanitarne), z wyłączeniem drzew martwych lub obumierających, umożliwiających osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk wymagających martwego drewna; 2) wykładanie pułapek na owady (feromonowych i drzew pułapkowych); 3) korowanie drewna zasiedlonego przez kambiofagi
11	<p>Niedostatek martwych i obumierających drzew uniemożliwiający osiągnięcie właściwego stanu ochrony gatunków grzybów lub zwierząt, w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A234⁵⁾ dzięcioła zielonosiwego (<i>Picus canus</i>); 2) A236⁵⁾ dzięcioła czarnego (<i>Dryocopus martius</i>); 3) A238⁵⁾ dzięcioła średniego (<i>Dendrocopos medius</i>); 4) A239⁵⁾ dzięcioła białogrzbietego (<i>Dendrocopos leucotos</i>); 5) A241⁵⁾ dzięcioła trójpalczastego (<i>Picoides tridactylus</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozostawianie martwych drzew stojących i drewna leżącego o zróżnicowanych wymiarach i w różnych stadiach rozkładu, w szczególności spróchniałych (ze zgnilizną) i z owocnikami grzybów, z dziuplami, gniazdami ptaków, o nietypowym pokroju, domieszkowych gatunków pionierskich, w tym brzozy brodawkowatej (<i>Betula pendula</i>), wierzby iwy (<i>Salix caprea</i>) i osiki (<i>Populus tremula</i>). 2. Pozostawianie drzew o ponadprzeciętnych rozmiarach – stojących, złamanych i leżących, bez względu na stopień zasiedlenia przez kambiofagi lub inne organizmy patogeniczne. Przez drzewa o ponadprzeciętnych rozmiarach należy rozumieć drzewa o piersnicy⁶⁾ większej

		<p>co najmniej o 20% od największej przeciętnej pierśnicy dla danego gatunku podawanej w opisie taksacyjnym dla analizowanego wydzielenia, jednak nie mniejszej niż 50 cm.</p> <p>3. Ograniczenie cięć sanitarnych w drzewostanach w wieku powyżej 90 lat, w których całkowity udział grubizny świerka jest mniejszy lub równy 40%, w zbiorowiskach borów mieszanych <i>Serratulo-Pinetum</i> i borów sosnowych <i>Peucedano-Pinetum</i> lub niezależnie od zbiorowiska gdy co najmniej 30% powierzchni drzewostanu zajmuje młode pokolenie drzew z odnowienia sztucznego lub naturalnego a cały drzewostan rokuje osiągnięcie naturalnego składu gatunkowego</p>
12.	<p>Zubożenie składu gatunkowego i uproszczenie struktury przestrzennej, silnie przekształconych antropogenicznie drzewostanów zdominowanych przez gatunki iglaste, szczególnie na siedlisku przyrodniczym 9170²⁾ Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>)</p>	<p>Prowadzenie działań rekonstrukcyjnych służących poprawie stanu zachowania siedliska przyrodniczego, w tym jego struktury i funkcji, przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwiększenie udziału drzew liściastych gatunków grądowych, w szczególności graba zwyczajnego (<i>Carpinus betulus</i>), lipy drobnolistnej (<i>Tilia cordata</i>), klonu zwyczajnego (<i>Acer platanoides</i>) i dęba szypułkowego (<i>Quercus robur</i>); 2) pozostawianie martwego drewna; 3) zahamowanie ekspansji gatunków lekkonasiennych – brzozy brodawkowatej (<i>Betula pendula</i>) i osiki (<i>Populus tremula</i>), z pozostawieniem ich w domieszce; 4) stopniowe ograniczanie liczebności świerka pospolitego (<i>Picea abies</i>) i sosny zwyczajnej (<i>Pinus sylvestris</i>); 5) eliminacja gatunków obcych
13	<p>Szkody w lasach i uprawach rolnych powodowane przez zwierzęta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring szkód w drzewostanach i uprawach rolnych. 2. Analiza uwarunkowań ekologicznych wpływających na stan populacji jelenia szlachetnego (<i>Cervus elaphus</i>), w szczególności relacji drapieżnik-ofiara. 3. Analiza przyrostu naturalnego populacji, śmiertelności osobników oraz migracji osobników. 4. Ochrona drzewostanów i upraw rolnych przez: <ol style="list-style-type: none"> 1) regulację liczebności oraz struktury wiekowej i płciowej (odstrzały redukcyjne) jelenia szlachetnego (<i>Cervus elaphus</i>); 2) zabezpieczanie młodego pokolenia drzew przed zgryzaniem i spałowaniem za pomocą ogrodzeń i repelentów; 3) zwiększenie bazy żerowej przez uprawę poletek śródleśnych z uprawami rolnymi.

		5. Ochrona drzewostanów i zadrzewień przed zgryzaniem przez bobra europejskiego (<i>Castor fiber</i>) przez mechaniczne zabezpieczenie pni
14	Požary lasów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostosowywanie zabezpieczenia przeciwpożarowego obszarów leśnych do II kategorii zagrożenia pożarowego lasu, w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1) utrzymywanie dróg leśnych, wykorzystywanych jako dojazdy pożarowe, w sposób zapewniający ich przejezdność dla wozów strażackich; 2) utrzymywanie baz sprzętu do gaszenia pożarów lasu; 3) obserwacje i patrolowanie lasów w celu wczesnego wykrywania pożarów; 4) utrzymywanie punktu alarmowo-dyspozycyjnego (PAD); 5) utrzymywanie łączności alarmowo – dyspozycyjnej. 2. Monitorowanie zagrożenia pożarowego obszarów leśnych. 3. Prowadzenie dyżurów przeciwpożarowych. 4. Wprowadzanie ograniczenia wstępu do lasu w okresach utrzymującego się najwyższego zagrożenia pożarowego. 5. Edukacja społeczności lokalnej oraz turystów i odwiedzających Park. 6. Współpraca z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe, Państwową Strażą Pożarną i ochotniczymi strażami pożarnymi w zakresie zapobiegania pożarom lasów. 7. Wspieranie starań o dofinansowywanie i doposażanie jednostek ochotniczej straży pożarnej w gminach, na obszarze których położony jest Park
15	Nie zgodne z prawem korzystanie z zasobów Parku, w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> 1) kłusownictwo; 2) nielegalny zbiór lub odłów gatunków roślin, zwierząt lub grzybów podlegających ochronie gatunkowej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca w zakresie zapobiegania oraz zwalczania szkodnictwa leśnego, w szczególności z Policją, Strażą Leśną, Państwową Strażą Rybacką oraz z miejscową ludnością. 2. Patrolowanie obszaru Parku, w celu ograniczania kłusownictwa oraz nielegalnego pozyskiwania roślin i grzybów. 3. Kontrolowanie osób dokonujących amatorskiego połowu ryb. 4. Usuwanie urządzeń kłusowniczych. 5. Szkolenie pracowników Parku w zakresie umiejętności rozpoznawania gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową. 6. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie przestrzegania przepisów obowiązujących na obszarze Parku
16	Zanikanie tradycyjnych, ekstensywnych sposobów użytkowania gruntów,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie ekstensywnych sposobów użytkowania gruntów, mających na celu

	<p>zagrożające w szczególności rzadkim gatunkom roślin segetalnych oraz gatunkom zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) A089⁵⁾ orlik krzykliwy (<i>Clanga pomarina</i>); 2) A122⁵⁾ derkacz (<i>Crex crex</i>); 3) A072⁵⁾ trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>); 4) A338⁵⁾ gąsiorek (<i>Lanius collurio</i>); 5) A081⁵⁾ błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>) 	<p>utrzymanie mozaikowego krajobrazu rolniczego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Nabywanie na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu. 3. Działania na rzecz niezalesiania użytków rolnych. 4. Utrzymanie terenów użytkowanych rolniczo przez Park zgodnie z tradycyjnymi sposobami użytkowania. 5. Przeciwdziałanie urbanizacji gruntów rolnych
17	<p>Zanikanie naturalnych zabagnień i niewielkich oczek wodnych, na skutek sukcesji wtórnej, zagrożające w szczególności gatunkom zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1042²⁾ zalotka większa (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>); 2) 1166²⁾ traszka grzebieniasta (<i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)); 3) 1188²⁾ kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>) 	<p>Działania na rzecz ochrony małej retencji, w tym odtwarzanie niewielkich oczek wodnych, usuwanie nadmiaru roślinności zielnej i krzewów oraz mułu, pogłębianie, profilowanie dna i brzegów</p>
18	<p>Zanieczyszczenia powietrza i gleb</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie usuwania odpadów. 2. Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów. 3. Termomodernizacja budynków będących własnością Parku oraz modernizacja systemów ich ogrzewania. 4. Wprowadzanie i popularyzacja technologii wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, niepowodujących uszczerbku dla walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Parku. 5. Monitoring jakości powietrza i gleb w oparciu o dane zbierane przez Stację Bazową Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego „Wigry”. 6. Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniom powietrza i gleby
19	<p>Niepełny zakres wiedzy dotyczącej zasobów, tworów i składników przyrody, dziedzictwa kulturowego oraz procesów ekologicznych utrudniający prawidłową ochronę przyrody i dziedzictwa kulturowego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Badanie dynamiki zmian stanu i funkcjonowania zasobów, tworów i składników przyrody oraz procesów ekologicznych. 2. Rozwijanie badań naukowych i monitoringu środowiska przyrodniczego. 3. Prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej i dóbr kultury, w szczególności obiektów zabytkowych, cmentarzy i obiektów małej architektury. 4. Organizowanie wystaw poświęconych dziedzictwu kulturowemu regionu
20	<p>Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Leczenie i okresowe przetrzymywanie zwierząt wymagających opieki w Ośrodku

		<p>Rehabilitacji Zwierząt Parku, w celu doprowadzenia ich do stanu umożliwiającego powrót do naturalnego środowiska.</p> <p>2. Uwalnianie do środowiska naturalnego zwierząt zdrowych</p>
21	Szkody powodowane przez wilka (<i>Canis lupus</i>) w odniesieniu do zwierząt hodowlanych i domowych	<p>1. Współdziałanie z właścicielami zwierząt hodowlanych w zakresie zabezpieczania łąk i pastwisk, na których wypasane są zwierzęta gospodarskie, przy użyciu fladrów oraz ogrodzeń elektrycznych.</p> <p>2. Edukacja w zakresie zabezpieczenia zwierząt hodowlanych i domowych przed wilkami</p>
22	Pogarszanie się stanu obiektów dziedzictwa kulturowego	<p>1. Remonty, konserwacja i rewitalizacja obiektów zabytkowych będących własnością Parku.</p> <p>2. Propagowanie ochrony zabytków i obiektów zabytkowych stanowiących własność innych podmiotów.</p> <p>3. Działania na rzecz zabezpieczenia stanowisk archeologicznych przed nieuprawnioną eksploracją.</p> <p>4. Działania edukacyjne zmierzające do podtrzymania i kształtowania świadomości społeczności lokalnych, poczucia tożsamości i odpowiedzialności za dobra kultury materialnej i niematerialnej.</p> <p>5. Współpraca ze służbami ochrony zabytków, jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego</p>

II. Potencjalne zagrożenia wewnętrzne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożenia ¹⁾	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków
1	Nasilenie presji urbanizacyjnej zagrażające zachowaniu różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej oraz walorów krajobrazowych Parku	<p>1. Współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień wskazujących obszary, które powinny zostać wyłączone z zabudowy.</p> <p>2. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń dla krajobrazu i przyrody Parku związanych z urbanizacją</p>
2	Intensyfikacja rolnictwa i związane z nią: 1) specjalizacja, mechanizacja i chemizacja produkcji rolnej, której konsekwencją są monokultury i zanieczyszczenie środowiska; 2) scalanie gruntów, których konsekwencją jest zanikanie tradycyjnego krajobrazu, w tym miedz, śródpolnych zadrzewień oraz	Działania na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego łączącego przyjazne środowisku praktyki gospodarowania, wspomagającego wysoki stopień różnorodności biologicznej, wykorzystującego naturalne procesy ekologiczne oraz zapewniającego właściwy dobrostan zwierząt

	terenów podmokłych i o charakterze bagiennym	
--	--	--

III. Istniejące zagrożenia zewnętrzne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożenia ¹⁾	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków
1	<p>Eutrofizacja i zanieczyszczenie wód dopływających do ekosystemów wodnych Parku spoza jego granic, zagrażające w szczególności siedliskom przyrodniczym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 3140²⁾ Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic (<i>Charcteria</i> spp.); 2) 3150²⁾ Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>; 3) 3160²⁾ Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań jednostek samorządu terytorialnego na rzecz: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozbudowy kanalizacji sanitarnej umożliwiającej odprowadzanie ścieków do oczyszczalni w miejscowościach położonych w zlewni wód Parku poza jego granicami; 2) poprawy skuteczności oczyszczania ścieków; 3) podłączenia wszystkich gospodarstw do sieci kanalizacyjnej w miejscowościach wyposażonych w kanalizację sanitarną w zlewni wód Parku poza jego granicami. 2. Opiniowanie lub uzgadnianie przedsięwzięć, które uwzględniają zainstalowanie kanalizacji burzowej. 3. Promowanie metod usuwania zanieczyszczeń z wód burzowych i roztopowych. 4. Działania na rzecz ograniczania dopływu substancji chemicznych z obszarów użytkowanych rolniczo i z terenów zurbanizowanych. 5. Stosowanie zasad określonych w kodeksie dobrej praktyki rolniczej⁴⁾, w szczególności dotyczących postępowania z nawozami, planowania nawożenia i prowadzenia wypasu. 6. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień dotyczących prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, zasad stosowania nawozów i środków ochrony roślin, wyłączenia z zabudowy stref ochronnych wód, niewprowadzania zabudowy hydrotechnicznej oraz zapobiegania lokalizacji w otulinie Parku obiektów i urządzeń, które mogą spowodować zanieczyszczenie wód dopływających do Parku. 7. Monitoring fizyko-chemiczny wód powierzchniowych w ramach Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego „Wigry”
2	Zmiany stosunków wodnych w otulinie Parku	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

		<p>postanowień dotyczących utrzymania poziomu wód powierzchniowych właściwego dla ochrony mokradeł i torfowisk przed osuszeniem, w szczególności w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) konieczności zabezpieczania przed osuszeniem terenów podmokłych – mokradeł i torfowisk, przylegających do obszaru Parku; 2) lokalizacji kopalni kruszywa w oparciu o monitoring stanów wód powierzchniowych i podziemnych oraz o analizę potencjalnego wpływu wyrobisk kopalnianych na kształtowanie się stosunków wodnych na obszarze Parku
3	Urbanizacja obszaru otuliny Parku mająca wpływ na przyrodę i kształtowanie się walorów krajobrazowych obszarów wewnątrz Parku	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planach ogólnych gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, postanowień dotyczących ograniczania zabudowy obszarów mających bezpośredni wpływ na obszar Parku
4	Rozprzestrzenianie się gatunków obcych roślin i związane z tym pogorszenie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca, w szczególności z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe oraz jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz wypracowania i wdrożenia strategii postępowania z inwazyjnymi gatunkami obcymi. 2. Wspieranie działań na rzecz likwidacji pojawiających się w otulinie Parku pojedynczych okazów i stanowisk roślin gatunków obcych na etapie poprzedzającym ich liczne pojawianie się na obszarze Parku. 3. Edukacja społeczeństwa dotycząca zagrożeń i sposobów zwalczania roślin gatunków obcych
5	Zanieczyszczenie powietrza powodujące degradację flory	Propagowanie niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych, z wyłączeniem siłowni wiatrowych
6	Inwazje gatunków obcych raków (<i>Astacidae</i>) zagrażające rodzimym gatunkom w ekosystemach wodnych Parku	Monitoring liczebności oraz eliminowanie przez odławianie gatunków obcych raków (<i>Astacidae</i>) z wód Parku
7	Zanikanie lub przekształcanie cennych siedlisk przyrodniczych znajdujących się w otulinie Parku, łączących się z obszarem Parku	<p>Nabywanie na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz Parku nieruchomości, w tym przez realizację prawa pierwokupu, w szczególności położonych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przy południowo-wschodniej granicy Parku we wsi Sarnetki; 2) przy północno-wschodnim brzegu jeziora Pierty; 3) na cyplu między jeziorami Czarne i Krzywe; 4) przylegających do jeziora Długiego wzdłuż zachodniej granicy Parku

IV. Potencjalne zagrożenia zewnętrzne

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożenia ¹⁾	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków
1	<p>Zmiany klimatyczne powodujące:</p> <p>1) zmniejszenie populacji gatunków roślin i zwierząt bezpośrednio zależnych od wody, w szczególności płazów (<i>Amphibia</i>), ważek (<i>Odonata</i>) oraz niektórych gatunków motyli (<i>Lepidoptera</i>);</p> <p>2) degradację siedlisk hydrogenicznych, w szczególności torfowisk, turzycowisk, młak i lasów bagiennych;</p> <p>3) zmniejszenie retencji wody w siedliskach leśnych;</p> <p>4) wzrost liczebności owadów stanowiących zagrożenie dla zdrowotności drzewostanów;</p> <p>5) zwiększenie zagrożenia pożarowego;</p> <p>6) eutrofizację łąk i torfowisk</p>	<p>1. Działania na rzecz ochrony małej retencji, w tym odtwarzanie niewielkich oczek wodnych, spowalnianie i ograniczanie szybkiego odpływu wód roztopowych i opadowych, zachowanie i odtwarzanie śródpolnych zadrzewień jako barier ograniczających spływ powierzchniowy, usuwanie zadrzewień i zakrzaczeń z nieleśnych ekosystemów mokradłowych oraz budowa niewielkich piętrzeń na rowach i ciekach służących retencjonowaniu wody.</p> <p>2. Wprowadzanie i popieranie gatunków drzew odpornych na suszę i presję ze strony owadów stanowiących zagrożenie dla zdrowotności drzewostanów.</p> <p>3. Intensyfikacja ochrony przeciwpożarowej.</p> <p>4. Ograniczanie skutków eutrofizacji łąk i torfowisk, przez ich koszenie i usuwanie biomasy</p>
2	<p>Budowa siłowni wiatrowych i związane z tym negatywne oddziaływanie na ptaki (<i>Aves</i>) i nietoperze (<i>Chiroptera</i>), mogące powodować:</p> <p>1) śmiertelność bezpośrednią na skutek zderzeń z turbinami;</p> <p>2) utratę żerowisk wywołaną płoszeniem lub przekształcaniem terenu;</p> <p>3) zmianę tras przelotów wymuszoną unikaniem zasięgu turbin wiatrowych</p>	<p>Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, postanowień ograniczających budowę farm wiatrowych na trasach wędrówek oraz na obszarach żerowania ptaków (<i>Aves</i>) i nietoperzy (<i>Chiroptera</i>), w otulinie Parku i w strefie o szerokości 3 km od granic otuliny Parku, w celu zapewnienia im bezpieczeństwa żerowania i migracji</p>
3	<p>Inwestycje, w szczególności drogowe, mogące przyczynić się do przerwania łączności ekologicznej – korytarzy ekologicznych i do zachwiania przyrodniczej spójności obszaru Parku z siecią sąsiadującymi obszarami Natura 2000</p>	<p>Działania na rzecz wprowadzania korytarzy ekologicznych w planie zagospodarowania województwa podlaskiego, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planach ogólnych gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego</p>
4	<p>Globalne zmiany w środowisku przyrodniczym powodujące zanikanie rzadkich i objętych ochroną gatunkową gatunków roślin, grzybów i zwierząt</p>	<p>1. Systematyczna rejestracja i monitoring gatunków rzadkich i objętych ochroną na obszarze Parku.</p> <p>2. Podejmowanie działań na rzecz restytucji lub wzmacniania populacji zanikających lub rzadkich gatunków roślin i zwierząt.</p> <p>3. Współpraca z bankami genów w zakresie zachowania zasobów genetycznych i genowych rzadkich lub objętych ochroną gatunkową gatunków roślin i zwierząt</p>
5	<p>Skażenie wód Parku w wyniku migracji zanieczyszczeń chemicznych z odciekami, ze składowisk odpadów położonych w zlewni wód Parku poza jego granicami</p>	<p>1. Wspieranie działań jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności Miasta Suwałki na rzecz modernizacji oczyszczalni ścieków zmniejszającej ryzyko awarii.</p>

		<p>2. Rozwój systemu monitoringu wód Czarnej Hańczy i przepływu informacji o stanie tych wód.</p> <p>3. Działania na rzecz nielokowania składowisk odpadów w otulinie Parku.</p> <p>4. Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w pozyskaniu środków finansowych na likwidację miejsc nieprzeznaczonych do składowania lub magazynowania odpadów oraz rekultywację terenów zdegradowanych</p>
6	Zanieczyszczenie środowiska powodowane przez nowe obiekty przemysłowe oraz inwestycje drogowe	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów ogólnych gmin oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego, postanowień ograniczających budowę obiektów przemysłowych lub inwestycji drogowych w otulinie Parku, mogących negatywnie wpływać na środowisko przyrodnicze Parku
7	Drapieżnictwo ze strony zwierząt hodowlanych, w szczególności wizona amerykańskiego (<i>Neovison vison</i>)	<p>1. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planów ogólnych gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, postanowień uniemożliwiających lokalizowanie ferm zwierząt futerkowych w otulinie Parku, w celu wykluczenia zagrożenia przedostania się drapieżników na obszar Parku w wyniku przypadkowego uwolnienia.</p> <p>2. Monitoring populacji zwierząt nastawiony na rozpoznanie kierunków napływu i liczebności gatunków obcych.</p> <p>3. Eliminacja gatunków obcych.</p> <p>4. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie niebezpieczeństw wynikających z wprowadzania gatunków obcych do środowiska</p>
8	Choroby o charakterze epizootii, w tym afrykański pomór świń i grypa ptaków	<p>1. Monitoring stanu zdrowia populacji zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem dzika (<i>Sus scrofa</i>) i ptaków związanych z wodami.</p> <p>2. Wdrożenie procedur postępowania w przypadku stwierdzenia epizootii lub zaobserwowania niepokojących objawów chorobowych</p>

Objaśnienia:

- 1) Ocena zagrożeń wyraża się w ich uszeregowaniu od najistotniejszego.
- 2) Kody siedlisk przyrodniczych, nazwy siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt lub roślin podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713).
- 3) Siedlisko przyrodnicze lub gatunek o znaczeniu priorytetowym.
- 4) Należy przez to rozumieć przestrzeganie obowiązków i norm wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej UE, przepisów transponowanych do polskiego porządku prawnego przede wszystkim w rozporządzeniu Ministra

Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania (Dz. U. poz. 478 oraz z 2024 r. poz. 239 i 945).

- 5) Kody gatunków ptaków zostały zaczerpnięte z portalu Eionet <http://cdr.eionet.europa.eu/help/natura2000> będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).
- 6) Pierśnica to średnica drzewa na wysokości 1,3 metra nad poziomem gruntu.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

I. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony ścisłej

A. W ekosystemach leśnych, nieleśnych i wodnych

Lp	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Inwentaryzacje, badania naukowe oraz monitoring środowiska i przyrody, w tym: 1) prowadzenie okresowych inwentaryzacji i monitoringu; 2) prowadzenie badań bez niszczenia okazów roślin lub uśmiercania osobników zwierząt; z wyłączeniem niektórych gatunków roślin, grzybów lub bezkręgowców, w przypadku których konieczne jest pobranie fragmentów lub całych okazów, w celu określenia przynależności gatunkowej; 3) monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych, w szczególności ich rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
2	Monitoring stanu ichtiofauny rzeki Czarnej Hańczy, w tym odłowy badawcze ryb (<i>Pisces</i>) oraz obserwacje tarlisk troci jeziorowej (<i>Salmo trutta m. lacustris</i>) połączone z połowami badawczymi ryb łososiowatych w okresie potarłowym	Według potrzeb	87c, 99a, 100a, 179a, 180a, 180b, 181a, 181b i 182a
3	Monitoring przyrodniczy małych jezior – odłowy badawcze ryb (<i>Pisces</i>)	0,42 ha	57jy (jeziro Przetaczek)
4	1. Monitorowanie różnorodności biologicznej rakowatych (<i>Astacidae</i>), w tym odłowy kontrolne pułapkami żywołownymi (rącznikami). 2. Ograniczanie liczebności raka pręgowatego (<i>Phaxonius limosus</i>) i raka sygnałowego (<i>Pacifastacus leniusculus</i>), przez usuwanie z wód wszystkich osobników pozyskanych w trakcie odłowów	25,68 ha	194a (Jezioro Muliczne)
5	Ochrona walorów widokowych, przez usuwanie drzew i krzewów oraz ich odrośli na przedpolu: 1) pomostów widokowych nad Sucharem I, Sucharem IV i Sucharem Wielkim; 2) punktu widokowego nad jeziorem Konopniak	Według potrzeb	46i, 46k, 48g, 49n, 157g, 193a i 266f
6.	Ochrona przeciwpożarowa: 1) wykonywanie i utrzymywanie pasów przeciwpożarowych; 2) porządkowanie poboczy dróg publicznych, ze zrębkowaniem gałęzi lub wyniesieniem ich na odległość 30 m od pasa drogowego; 3) utrzymywanie dojazdów przeciwpożarowych; 4) dostosowywanie dróg leśnych do parametrów dojazdów przeciwpożarowych; 5) utrzymywanie punktów czerpania wody gaśniczej; 6) umieszczanie tablic dotyczących zagrożenia pożarowego; 7) organizowanie obserwacji i patrolowania lasu, w celu wykrywania pożarów	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
7.	Monitorowanie liczebności owadów, w tym:	Według	Obszar

	<p>1) wykładanie pułapek feromonowych do odłowu kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) oraz brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>);</p> <p>2) jesienne poszukiwania owadów w ściółce;</p> <p>3) ewidencjonowanie drzew zasiedlonych przez kambiofagi</p>	potrzeb	ochrony ścisłej
8.	Punktowe działania typu: usuwanie gatunków obcych roślin, usunięcie pozostałości ogrodzeń dawnych upraw leśnych	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
9.	Usuwanie drzew stwarzających zagrożenie w miejscach publicznych, w szczególności uszkodzonych przez czynniki atmosferyczne, pochylonych, spróchniałych, w związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom dróg publicznych, szlaków turystycznych, ścieżek edukacyjnych, pól biwakowych oraz budynków	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej

B. Inne – utrzymanie infrastruktury związanej z ochroną, edukacją i udostępnianiem obszaru Parku

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	<p>Utrzymanie obiektów infrastruktury turystycznej i edukacyjnej służącej ochronie, edukacji i udostępnianiu obszaru Parku oraz zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia, w tym:</p> <p>1) konserwacja, remonty, budowa, przebudowa lub rozbudowa nowych urządzeń oraz nawierzchni szlaków i ścieżek edukacyjnych;</p> <p>2) malowanie i uzupełnianie oznakowania szlaków i ścieżek edukacyjnych, w tym znaków, drogowskazów i tablic;</p> <p>3) podcinanie gałęzi drzew i krzewów oraz wykaszanie roślinności zlokalizowanych przy drogach, szlakach i ścieżkach edukacyjnych oraz wokół elementów infrastruktury, w celu zapewnienia ich drożności oraz funkcjonalności;</p> <p>4) zapewnienie bezpieczeństwa na drogach, szlakach i ścieżkach edukacyjnych, w pobliżu obiektów infrastruktury i linii energetycznych, przez usuwanie leżących drzew lub konarów oraz ścinanie drzew zagrażających życiu lub zdrowiu ludzi bądź mieniu; obalone drzewa będą pozostawiane w miejscu ścięcia z możliwością odsunięcia od infrastruktury</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
2	<p>Poprawa:</p> <p>1) kanalizacji ruchu turystycznego ścieżki pieszej wokół jezior Suchar I i Suchar II,</p> <p>2) nawierzchni szlaku pieszo-rowerowego na odcinku wzdłuż jeziora Mulicznego.</p> <p>Realizacja zadania uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	Według potrzeb	47f, 48d, 48f, 133d, 140b i 140c
3	Monitoring ruchu turystycznego – instalacja czujników ruchu. Realizacja zadania uzależniona od uzyskania środków finansowych	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
4	Okresowe zamykanie szlaków turystycznych lub zmiana ich przebiegu, w celu ograniczenia zagrożeń dla przyrody	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej

	Parku oraz zagrożeń dla bezpieczeństwa turystów i odwiedzających Park		
5	Ochrona przed nieuprawnionym wstępem osób i szkodnictwem przez: 1) egzekwowanie zakazu poruszania się osób poza wyznaczonymi szlakami turystycznymi i ścieżkami oraz wjazdu pojazdów mechanicznych; 2) patrolowanie obszarów i obiektów zagrożonych kłusownictwem i szkodnictwem; 3) likwidację sprzętu kłusowniczego; 4) współpracę z Państwową Strażą Rybacką i Policją	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
6	Ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym krzyży i kapliczek	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej
7	Sprzątanie ekosystemów przez zbieranie i wywóz odpadów poza obszar Parku	Według potrzeb	Obszar ochrony ścisłej

II. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony czynnej

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Przygotowanie powierzchni pod odnowienia drzewostanów: 1) wycinanie krzewów przeszkadzających w odnowieniu drzewostanu; 2) oczyszczanie z pozostałości po zabiegach ochronnych; 3) przygotowanie gleby w placówce, w tym zdarcie pokrywy i przekopanie gleby; 4) przygotowanie gleby w talerze, w tym zdarcie pokrywy i przekopanie gleby	1) 0,65 ha; 2) 28 mp; 3) 240 sztuk; 4) 7750 sztuk	1) 55a, 81d i 355f; 2) 3f, 55a, 81d i 355f; 3) 212a i 226d; 4) 3f, 55a, 81d i 355f
2	1. Dolesienia wybranych luk i przerzedzeń – sadzenie drzew i krzewów o składach gatunkowych zgodnych z siedliskiem. 2. Rekonstrukcja drzewostanów przekształconych antropogenicznie - sadzenie drzew i krzewów o składach gatunkowych zgodnych z siedliskiem	1. 7500 sztuk sadzonek. 2. 6300 sztuk sadzonek	1. 153b, 161a i 355f. 2. 55a, 81d, 130c i 131c
3	Pielęgnowanie młodego pokolenia drzew (odnowień), poprawa warunków wzrostu i rozwoju sadzonek, przez: 1) niszczenie roślinności ograniczającej wzrost sadzonek; 2) motyczenie wokół sadzonek	1) 11,88 ha; 2) 19 810 sztuk	1) 55a, 58h, 59b, 66f, 79a, 89a, 110m, 121a, 130c, 130h, 131c, 137a, 204p, 221b, 262a, 265a, 284b, 297c, 313d, 355f, 362l, 370h, 376i, 390f i 394g; 2) 55a, 59b, 89a, 130c, 131c i 262a
4	Kształtowanie struktury gatunkowej,	2,75 ha	58b, 66f, 77d, 138a i

	wiekowej i przestrzennej upraw leśnych w wieku od 5 do 10 lat – zabieg pielęgnacyjny o charakterze czyszczenia wczesnego wykonywany poza okresem lęgowym ptaków (01.04 – 30.06)		269c
5	Kształtowanie struktury gatunkowej, wiekowej i przestrzennej drzewostanów w wieku od 11 do 20 lat – zabieg pielęgnacyjny o charakterze czyszczenia późnego wykonywany poza okresem lęgowym ptaków (01.04 – 30.06)	21,53	23f, 40k, 40l, 58c, 69d, 71l, 72g, 81b, 82c, 85h, 93c, 104g, 112b, 114a, 138a, 304d, 338c, 355f, 380c, 384c i 389c
6	Cięcia rozluźniające – usuwanie podszytu w celu stworzenia warunków rozwoju nowego pokolenia drzew powstałego z odnowienia naturalnego	2,19 ha	383g
7	Kształtowanie struktury gatunkowej, wiekowej i przestrzennej drzewostanów w wieku od 21 do 40 lat – zabieg o charakterze trzebieży wczesnej wykonywany poza okresem lęgowym ptaków (01.04 – 30.06)	19,69 ha	27h, 53i, 111k, 122g, 135g, 150o, 204t, 286c, 287c, 343g, 345g, 347c, 386c, 397c, 505b i 505c
8	Kształtowanie struktury gatunkowej, wiekowej i przestrzennej drzewostanów w wieku od 41 do 80 lat – zabieg o charakterze trzebieży późnej wykonywany poza okresem lęgowym ptaków (01.04 – 30.06)	185,09 ha	5w, 19g, 20b, 24j, 24r, 26i, 30n, 33i, 50f, 51a, 52a, 53a, 53d, 53h, 58i, 60c, 62a, 62b, 70a, 78a, 79h, 81a, 81g, 81h, 91f, 92a, 97d, 105b, 105h, 106g, 116c, 127k, 146b, 146c, 167b, 178l, 204x, 204ax, 209a, 209f, 224b, 240s, 242a, 255b, 255c, 270c, 287a, 287b, 288d, 306f, 343f, 345f, 359a, 371d, 378r, 387f, 391c, 393j, 397f, 397g i 398c
9	Przebudowa drzewostanów – dostosowanie składu gatunkowego do warunków siedliskowych – cięcia rekonstrukcyjne wykonywane poza okresem lęgowym ptaków (01.04 – 30.06)	0,81 ha	55a

<p>10</p>	<p>Monitorowanie liczebności owadów zagrażających trwałości realizowanych zabiegów ochronnych w ramach prowadzonej renaturyzacji drzewostanów, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykładanie pułapek feromonowych do odłowu kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>); 2) wykładanie pułapek feromonowych do odłowu brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>); 3) jesienne poszukiwania owadów w ściółce; 4) wystawianie nowych stelaży do pułapek feromonowych na kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1) 120 sztuk; 2) 29 sztuk; 3) według potrzeb; 4) 9 sztuk 	<ol style="list-style-type: none"> 1) 7c, 23d, 24j, 33a, 35c, 58b, 58h, 66f, 79a, 72d, 74c, 82a, 89a, 93d, 103f, 109g, 110g, 114f, 123a, 129l, 135g, 138c, 152a, 153a, 155b, 161f, 204g, 208f, 226d, 235c, 247f, 250a, 260b, 262a, 263b, 265a, 269c, 327c, 362d, 374c, 379g, 384d, 390c i 397b; 2) 3l, 10h, 16d, 19h, 33a, 53m, 55a, 109j, 110a, 114c, 126b, 148a, 153b, 203g, 222a, 228j, 239k, 243a, 286a, 289c, 295a, 314f, 323b, 329a, 350b, 352a, 357a, 368f i 390c; 3) Obszar ochrony czynnej; 4) Obszar ochrony czynnej
<p>11</p>	<p>Przeciwdziałanie masowemu zamieraniu drzew powodowanemu przez owady i grzyby, zagrażające trwałości zabiegów renaturyzacyjnych z wyłączeniem drzewostanów w wieku od 140 lat, wyznaczonych stref ochronnych wokół gniazd ptaków (wyłączenie nie dotyczy stref o szerokości 30 m od miejsc publicznych z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludziom i mieniu), przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyszukiwanie drzew zasiedlonych przez kambiofagi, w szczególności kornikowate (<i>Scolytinae</i>) i bogatkowate (<i>Buprestidae</i>); 2) korowanie zasiedlonego drewna leżącego; 3) zbieranie i likwidacja zasiedlonej kory; 4) usuwanie z drzewostanów drzew opanowanych przez owady i hubę 	<ol style="list-style-type: none"> 1) 2450 roboczogodzin; 2) 125 m³; 3) 16 roboczogodzin; 4) 4661 m³ 	<p>Obszar ochrony czynnej</p>

	korzeniową (<i>Heterobasidion annosum</i>), zagrażających masowym zamieraniem drzew i zwiększających zagrożenie pożarowe		
12	Rozdrabnianie (zrębkowanie) pozostających części drzew, w szczególności gałęzi, z częściowym pozostawieniem biomasy w ekosystemie	568 roboczogodzin	Obszar ochrony czynnej
13	Przeciwdziałanie szkodom powodowanym w uprawach leśnych i młodnikach przez zwierzęta, w tym: 1) grodzenie siatką, w tym: a) wykonanie nowych ogrodzeń, b) naprawa istniejących ogrodzeń; 2) redukcję osobników jelenia (<i>Cervus elaphus</i>), w celu minimalizacji szkód w uprawach i płodach rolnych; poziom redukcji będzie ustalony na podstawie wiosennej inwentaryzacji zwierząt oraz poziomu szkód w uprawach i płodach rolnych; 3) zwiększenie bazy żerowej przez uprawę poletek zaporowych	1a) 1 791 mb, 1b) 634 roboczogodziny; 2) do 25 sztuk (byki – do 5 sztuk, łanie – do 16 sztuk, cielęta – do 4 sztuk); 3) 3,41 ha	1a) 3f, 55a, 81d, 130c, 131c, 307a i 355f, 1b) obszar ochrony czynnej; 2) obszar ochrony czynnej; 3) 210g, 293b, 338b, 362f i 366f
14	Przeciwdziałanie występowaniu i rozszerzaniu się afrykańskiego pomoru świń, przez odstrzał redukcyjny dzików (<i>Sus scrofa</i>)	Utrzymanie zagęszczenia populacji na poziomie 0,1 osobnika/km ²)	Obszar ochrony czynnej
15	Zmniejszenie zagrożenia pożarowego lasu przez: 1) porządkowanie terenu w pasie do 30 m od dróg publicznych – okrzesywanie drzew leżących, usuwanie gałęzi i chrustu; 2) porządkowanie terenu w pasie do 30 m od torowiska czynnej kolejki wąskotorowej; 3) porządkowanie terenu w pasie do 30 m wokół pól namiotowych „Za Szkołą” i „Bindużka”.	1) 96,31 ha; 2) 34,00 ha; 3) 1,25 ha	Obszar ochrony czynnej
16	Utrzymanie dróg pożarowych i dojazdowych, w tym: 1) konserwacja nawierzchni dróg pożarowych i dojazdowych – uzupełnianie ubytków dróg – dowóz i plantowanie kruszywa drogowego, równanie nawierzchni oraz wykonanie placów manewrowych; 2) bieżące naprawy dróg przy użyciu sprzętu ręcznego – uzupełnianie ubytków materiałem miejscowym, odwadnianie kałuż oraz likwidacja kolein;	1) 6800 ton kruszywa; 2) 70 roboczogodzin;	Obszar ochrony czynnej

	<p>3) udroźnianie szlaków komunikacyjnych – usuwanie wywrotów i złomów, odciąganie drzew z drogi;</p> <p>4) utrzymanie przejezdności dróg pożarowych i dojazdowych – powiększanie prześwitów dróg przez podkrzesywanie drzew do wysokości 4 m i usuwanie krzewów wrastających w drogę;</p> <p>5) utrzymanie baz przeciwpożarowych - konserwacja sprzętu i utrzymanie porządku</p>	<p>3) 205 roboczogodzin;</p> <p>4) 8,9 km;</p> <p>5) 32 roboczogodziny</p>	
17	Konserwacja punktów czerpania wody do celów gaśniczych	3 punkty	<p>1. Jeziory Pierty.</p> <p>2. Rzeka Piertanka (most Tartak).</p> <p>3. Rzeka Czarna Hańcza (most Sobolewo)</p>
18	<p>Organizacja dyżurów i patroli przeciwpożarowych, w tym:</p> <p>1) obserwacja i patrolowanie obszarów leśnych;</p> <p>2) obsługa PAD;</p> <p>3) dyżury przeciwpożarowe Służby Ochrony Przeciwpożarowej Parku połączone z mobilnymi patrolami naziemnymi</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
19	Utrzymanie tablic informacyjnych i ostrzegawczych dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu	2 sztuki	Obszar ochrony czynnej
20	Konserwacja przeciwpożarowego systemu łączności radiowej	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
21	<p>Utrzymanie miejsc bytowania dla dziko żyjących pszczół przez:</p> <p>1) obsługę i coroczne przeglądy barci oraz kłód bartnych,</p> <p>2) wykonanie barci lub kłody bartnej z wsiedleniem pszczół;</p> <p>3) bronowanie broną talerzową i zębata oraz wysiew nasion na łące kwietnej</p>	<p>1) 16 sztuk;</p> <p>2) 1 sztuka;</p> <p>3) 0,5 ha</p>	<p>1) 38, 48, 49, 284, 304, 323 i 388;</p> <p>2) 355f;</p> <p>3) 304f</p>
22	Kontrola zasiedlenia budek przez popielicowate (<i>Gliridae</i>)	392 sztuki	Obszar ochrony czynnej
23	<p>Poprawa stanu i warunków bytowania ptaków (<i>Aves</i>), w tym:</p> <p>1) kontrola budek lęgowych;</p> <p>2) wymiana budek lęgowych dla gągoła (<i>Bucephala clangula</i>);</p> <p>3) zakup karmy</p>	<p>1) 213 sztuk;</p> <p>2) 20 sztuk;</p> <p>3) do 560 kg</p>	Obszar ochrony czynnej
24	Likwidacja barier ograniczających przestrzeń życiową zwierząt, w tym usuwanie starych ogrodzeń w miejscach, w których młody drzewostan osiągnął	2910 m	73b, 73f, 77d, 80c, 81i, 85h, 142f, 143a, 160b i 239a

	rozmiary, dzięki którym nie występują już istotne szkody powodowane przez zwierzęta		
25	Reintrodukcja cisa pospolitego (<i>Taxus baccata</i>), w tym pielęgnowanie powierzchni podsadzeń oraz wykaszanie roślinności zielnej	0,60 ha	110m, 121a, 204s, 204y, 383b i 388c
26	Ochrona stanowisk groszku wielkoprzylistkowego (<i>Lathyrus pisiformis</i>) przez: 1) ręczne wyrywanie orlicy pospolitej (<i>Pteridium aquilinum</i>), zagłuszającej stanowiska groszku; 2) oczyszczanie powierzchni z zakrzaczeń; 3) oczyszczanie powierzchni z gałęzi po realizacji działań ochronnych	1) 0,01 ha; 2) 0,04 ha; 3) 2 mp	157b

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Przeciwdziałanie zarastaniu zbiorowisk nieleśnych przez: 1) koszenie niepożądanego roślinności; 2) usuwanie nalotu drzew i krzewów na łąkach i torfowiskach, wraz z usunięciem biomasy; 3) odtwarzanie siedlisk przyrodniczych – zabiegi agrotechniczne; 4) utrzymanie gruntów w dobrej kulturze rolnej, w tym wydzierżawianie użytków rolnych	1-3) do 48,60 ha; 4) 17,04 ha	1-3) 21o, 24g, 77Ai, 77Ak, 77Al, 217n, 218c, 218d, 218z, 218jx, 218mx, 230o, 231p, 205f, 214j, 215a, 215b, 220x oraz działki o numerach: 31, 32/3 obręb ewidencyjny Leszczewek, 7 i 11 obręb ewidencyjny Magdalenowo i Wigry, 41 i 48/4, obręb ewidencyjny Burdeniszki, 5/19 obręb ewidencyjny Czerwony Folwark, 30/24, 30,23, 32/22 obręb ewidencyjny Gawrych Ruda, 97/10 i 97/12, obręb ewidencyjny Bryzgiel, 58/2, 59/4, 59/5, 72/1, 73, 74, 76/5, 77/1, 80/1, 90, 159, 165, 206, 208, 209, 213/2, 214, 217, 218, 219, 225/5, 244/1 i 244/2 obręb ewidencyjny Krusznik, 6/13, 55 i 56 i 6/13 obręb ewidencyjny Czerwony Krzyż i 133 obręb ewidencyjny Mikołajewo; 4) działki o numerach: 313 i 295 obręb ewidencyjny Maćkowa Ruda, 16 i 35 obręb ewidencyjny Krusznik i 90 i 92 obręb ewidencyjny Leszczewo
2	Redukcja osobników jelenia szlachetnego (<i>Cervus elaphus</i>), zapewniająca minimalizację szkód w uprawach i płodach rolnych; poziom redukcji będzie ustalony na podstawie wiosennej inwentaryzacji zwierząt oraz poziomu szkód w uprawach i płodach rolnych	Do 25 sztuk ³⁾	Obszar ochrony czynnej
3	Przeciwdziałanie występowaniu i rozszerzaniu się afrykańskiego	Utrzymanie zagęszczenia	Obszar ochrony czynnej

	pomoru świń, przez odstrzał redukcyjny dzików (<i>Sus scrofa</i>)	populacji na poziomie 0,1 osobnika/km ^{2 2)}	
--	---	---	--

C. W ekosystemach wodnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Zarybienia gatunkami ryb: 1) sieja (<i>Coregonus maraena</i>) ⁴⁾ ; 2) sielawa (<i>Coregonus albula</i>) ⁴⁾ ; 3) szczupak (<i>Esox lucius</i>) ⁴⁾ ; 4) lin (<i>Tinca tinca</i>) ⁴⁾ ; 5) pstrąg potokowy (<i>Salmo trutta m. fario</i>) ⁴⁾ ; 6) węgorz europejski (<i>Anguilla anguilla</i>) ⁴⁾	1) do: a) 2,1 mln osobników, w tym do 20 tys. narybku jesiennego, b) 0,02 mln osobników, w tym do 1 tys. narybku jesiennego, c) 0,2 mln osobników, w tym do 5 tys. sztuk narybku jesiennego; 2) do: a) 25 mln osobników, b) 0,5 mln osobników; 3) do: a) 2,1 mln osobników, b) 230 tys. osobników, c) 80 tys. osobników, d) 30 tys. osobników, e) 20 tys. osobników, 4) do: a) 550 kg, b) 140 kg; 5) do 4 tys. osobników; 6) do 140 kg	1) oddziały: a) 188 (jeziro Wigry), b) 199 (jeziro Mulaczysko), c) 192 (Jeziro Białe Wigierskie); 2) oddziały: a) 188 (jeziro Wigry), b) 199 (jeziro Mulaczysko); 3) oddziały: a) 188 (jeziro Wigry), b) 185 (jeziro Pierty), c) 195 (Jeziro Długie), d) 198 (jeziro Krusznik), e) 187 (jeziro Omułówek), 199 (jeziro Mulaczysko), 190 (jeziro Leszczewek), 189 (jeziro Postaw) i 196 (Jeziro Okrągłe); 4) oddziały: a) 188 (jeziro Wigry), b) 185 (jeziro Pierty); 5) 401a i 401b (rzeka Czarna Hańcza na odcinku Wysoki Most – Studziany Las); 6) 188 (jeziro Wigry)
2	Odłów tarlaków szczupaka (<i>Esox lucius</i>), sielawy (<i>Coregonus albula</i>) i siei (<i>Coregonus maraena</i>), na potrzeby hodowli materiału zarybieniowego w wylęgarni ryb Parku we miejscowości Tartak	1. Sielawa (<i>Coregonus albula</i>) do 3500 kg. 2. Sieja (<i>Coregonus maraena</i>) do 700 kg. 3. Szczupak (<i>Esox lucius</i>) do 1200 kg	1. 188 (jeziro Wigry). 2. 188 (jeziro Wigry), 192a (Jeziro Białe Wigierskie). 3. 188 (jeziro Wigry)
3	Zimowe koszenie trzciny pospolitej (<i>Phragmites australis</i>) i częściowe usuwanie skoszonej biomasy, w celu poprawy warunków krążenia wód w strefie płytkiego litoralu oraz stanu	Do 20 ha	188A (jeziro Wigry – Zatoka Zadworze, Płoso Północne i Południowe)

	i warunków bytowania ptaków gniazdujących wśród roślinności wynurzonej		
4	Kształtowanie właściwej struktury gatunkowej, wielkościowej oraz liczebności w zespołach ryb (<i>Pisces</i>) – odłowy regulacyjno-monitorujące sprzętem ciągnionym bądź stawnym; stosowanie sprzętu ciągnionego wyłącznie w celu realizacji zimowych odłowów stynki (<i>Osmerus eperlanus</i>)	1. Sielawa (<i>Coregonus albula</i>) do 27500 kg. 2. Sieja (<i>Coregonus maraena</i>) do 100 kg. 3. Węgorz europejski (<i>Anguilla anguilla</i>) do 500 kg. 4. Szczupak (<i>Esox lucius</i>) do 1000 kg. 5. Lin (<i>Tinca tinca</i>) do 1000 kg. 6. Okoń (<i>Perca fluviatilis</i>) do 700 kg. 7. Leszcz (<i>Abramis brama</i>) do 3000 kg. 8. Płoć (<i>Rutilus rutilus</i>) i wzdręga (<i>Scardinius erythrophthalmus</i>) do 3000 kg. 9. Stynka (<i>Osmerus eperlanus</i>) do 5000 kg	188 (jeziro Wigry)
5	1. Monitorowanie różnorodności biologicznej rakowatych (<i>Astacidae</i>). 2. Ograniczanie liczebności raka pręgowatego (<i>Phaxionius limosus</i>) i raka sygnałowego (<i>Pacifastacus leniusculus</i>), przez usuwanie z wód wszystkich osobników pozyskanych w trakcie odłowów	2398,69 ha	188 (jeziro Wigry), 192 (Jeziro Białe Wigierskie), 195 (Jeziro Długie Wigierskie) i 196 (Jeziro Okrągłe)
6	Wzmacnianie populacji troci jeziorowej (<i>Salmo trutta m. lacustris</i>) przez zarybianie	Do 2000 sztuk osobników	188 (jeziro Wigry)
7	Monitoring przyrodniczy małych jezior – odłowy badawcze ryb (<i>Pisces</i>)	17,41 ha	56c (jeziro Gałęziste), 57ax (jeziro Samle Duże i Samle Małe) i 184a (jeziro Królówek)
8	Badania składu pokarmu suma (<i>Silurus glanis</i>)	Pozyskanie do badań do 20 osobników	188 (jeziro Wigry)
9	Badania liczebności, składu pokarmu i sukcesu lęgowego kormorana czarnego (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	1 stanowisko (kolonia gniazdująca)	175zx i 175yx (Wyspa Mysia na jeziorze Wigry)
10	Prace utrzymaniowe, w tym remonty, naprawy, doposażenie sprzętowe budowli nawodnych w bazie czynnej ochrony ekosystemów wodnych	Według potrzeb	36An (rzeka Piertanka) i 189 (jeziro Postaw)

	w Czerwonym Folwarku i w ośrodku hodowli materiału zarybieniowego w Tartaku		
11	Usuwanie trzciny pospolitej (<i>Phragmites australis</i>) w miejscach udostępnianych w celach edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych	Według potrzeb	185 (jeziro Pierty), 188 (jeziro Wigry), 189 (jeziro Postaw), 190 (jeziro Leszczewek) i 199 (jeziro Mulaczysko)

D. Inne – monitoring, badania naukowe, eliminowanie obcych i inwazyjnych gatunków roślin, ochrona walorów widokowych oraz utrzymanie infrastruktury technicznej, związanej z udostępnianiem obszaru Parku oraz działalnością edukacyjną

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	<p>1. Inwentaryzacje, badania naukowe i monitoring przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych, rzadkich i podlegających ochronie gatunkowej oraz gatunków i siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Puszcza Augustowska (PLB200002)⁵⁾ i specjalnym obszarze ochrony siedlisk Ostoja Wigierska (PLH200004)⁶⁾, w tym:</p> <p>1) prowadzenie okresowych inwentaryzacji i monitoringu, w szczególności:</p> <p>a) kierunków i dynamiki procesów przyrodniczych,</p> <p>b) stanu różnorodności biologicznej;</p> <p>2) prowadzenie badań bez niszczenia okazów roślin lub uśmiercania osobników zwierząt; z wyłączeniem niektórych gatunków roślin, grzybów lub bezkręgowców, w przypadku których konieczne jest pobranie fragmentów lub całych okazów, w celu określenia przynależności gatunkowej.</p> <p>2. Monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych, w szczególności ich rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
2	Monitoring środowiska w ramach Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego „Wigry”	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
3	Edukacja społeczeństwa oraz udostępnianie obszaru Parku, mające na celu kształtowanie właściwych postaw wobec przyrody i propagowanie jego walorów	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
4	<p>Eliminowanie roślin inwazyjnych gatunków obcych, w tym usuwanie:</p> <p>1) niecierpka gruczołowatego (<i>Impatiens glandulifera</i>), przez wielokrotne wrywanie lub koszenie i przymywanie biomasy na gruncie w obszarze objętym zabiegami;</p>	Według potrzeb	1) 99, 111, 122, 129 i 172g;

	<p>2) trojeści amerykańskiej (<i>Asclepias syriaca</i>), przez wrywanie i przekopywanie stanowisk;</p> <p>3) rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>), przez wielokrotne wrywanie w ciągu sezonu wegetacyjnego i usuwanie biomasy poza obszar działania;</p> <p>4) czeremchy amerykańskiej (<i>Prunus serotina</i>), przez wycinanie, usuwanie odrośli lub karczowanie;</p> <p>5) dębu czerwonego (<i>Quercus rubra</i>), przez wycinanie, wrywanie lub karczowanie;</p> <p>6) klonu jesionolistnego (<i>Acer negundo</i>), przez wycinanie, wrywanie lub karczowanie;</p> <p>7) robinii akacjowej (<i>Robinia pseudoacacia</i>), przez wycinanie, wrywanie lub karczowanie;</p> <p>8) karagany syberyjskiej (<i>Caragana arborescens</i>), przez wycinanie, wrywanie lub karczowanie;</p> <p>9) winobluszczu (<i>Parthenocissus quinquefolia</i>), przez wrywanie lub wykopywanie korzeni;</p> <p>10) nawłoci kanadyjskiej (<i>Solidago canadensis</i>), przez wrywanie i przekopanie gleby</p>		<p>2) 201 i 206;</p> <p>3) 158a i 158c;</p> <p>4) 228b, 228d, 272a i 272c;</p> <p>5) 204 d, 204z, 228d, 289, 296, 312, 326, 361 i 362;</p> <p>6) 167b;</p> <p>7) 167b;</p> <p>8) 167b;</p> <p>9) 158a;</p> <p>10) 49b</p>
5	<p>Ochrona walorów widokowych, w tym usuwanie drzew i krzewów:</p> <p>1) nad Zatoką Słupiańską jeziora Wigry;</p> <p>2) przy Ośrodku Edukacji Środowiskowej;</p> <p>3) na osi widokowej Muzeum Wigier – klasztor wigierski;</p> <p>4) nad Zatoką Krzyżańską jeziora Wigry</p>	Według potrzeb	93Af, 149j, 150f i 228n
6	<p>Utrzymanie obiektów infrastruktury turystycznej i edukacyjnej służących ochronie przyrody, edukacji i udostępnianiu obszaru Parku oraz zapewnieniu bezpieczeństwa osób i mienia, w tym:</p> <p>1) konserwacja, remonty, przebudowa, rozbudowa lub budowa nowych urządzeń oraz nawierzchni szlaków i ścieżek edukacyjnych;</p> <p>2) malowanie i uzupełnianie oznakowania szlaków i ścieżek edukacyjnych – znaków, drogowskich i tablic;</p> <p>3) podcinanie gałęzi drzew i krzewów oraz wykaszanie roślinności przy drogach, szlakach i ścieżkach edukacyjnych oraz wokół elementów infrastruktury, w celu zapewnienia ich drożności oraz funkcjonalności;</p> <p>4) zapewnienie bezpieczeństwa na drogach, szlakach i ścieżkach edukacyjnych, w pobliżu obiektów infrastruktury i linii energetycznych, przez usuwanie leżących drzew lub konarów oraz ścinanie drzew zagrażających życiu lub zdrowiu ludzi bądź mieniu</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej

7	<p>Poprawa:</p> <p>1) kanalizacji ruchu turystycznego ścieżek pieszych:</p> <p>a) wokół jezior Suchar I i Suchar II,</p> <p>b) nad Zatoką Słupiańską jeziora Wigry;</p> <p>2) nawierzchni szlaku pieszo-rowerowego na odcinku wzdłuż jeziora Mulicznego.</p> <p>Realizacja zadania uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	Według potrzeb	48h, 49n, 133a, 140a i 149j
8	<p>Budowa mostu dla pieszych i rowerów na szlaku w Magdalenowie. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	1 obiekt	183Aa (rzeka Czarna Hańcza)
9	<p>Budowa miejsca wodowania i cumowania łodzi i kajaków na szlaku Czarnej Hańczy w Czerwonym Folwarku. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	1 obiekt	175bx i 189a (jeziro Postaw)
10	<p>Poprawa szlaku pieszo-rowerowego na odcinku wzdłuż jeziora Wigry – Piaski. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	Według potrzeb	212d i 213b
11	<p>Ochrona linii brzegowej jeziora Wigry poprzez budowę ślipu do wodowania łodzi w Zakątach. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	1 obiekt	188a (jeziro Wigry)
12	<p>Budowa miejsc postojowych dla pojazdów w punktach wejścia na szlak w Sobolewie. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	2 obiekty	72d, 85h i 87i
13	<p>Monitoring ruchu turystycznego – instalacja czujników ruchu. Realizacja zadania uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
14	<p>Obsługa toalet kompostujących</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
15	<p>Wykonanie i ustawienie w terenie szlabanów</p>	3 sztuki	5n, 251a i 262h
16	<p>Wymiana kładek w dolinie Czarnej Hańczy, w tym wykonanie dokumentacji projektowej. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	Według potrzeb	98Aa, 110d, 110f, 111a, 111b, 111i, 180a i 180b
17	<p>Budowa pomostu nawodnego przy polu namiotowym „Jastrzęby”, w tym wykonanie dokumentacji projektowej. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych</p>	1 obiekt	188a (jeziro Wigry)
18	<p>Okresowe zamykanie szlaków turystycznych lub zmiana ich przebiegu w celu ograniczenia zagrożeń dla przyrody Parku oraz zagrożeń dla bezpieczeństwa</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
19	<p>Ochrona przed nieuprawnionym wstępem osób i szkodnictwem</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
20	<p>Ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym krzyży i kapliczek</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej
21	<p>Utrzymanie czystości – sprzątnięcie i wywóz odpadów</p>	Według potrzeb	Obszar ochrony czynnej

III. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony krajobrazowej

A. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	<p>Przeciwdziałanie zarastaniu zbiorowisk nieleśnych przez:</p> <p>1) koszenie roślinności, usuwanie drzew i krzewów pojawiających się w ramach sukcesji naturalnej na łąkach i torfowiskach, wraz z usunięciem biomasy;</p> <p>2) utrzymanie gruntów w dobrej kulturze rolnej przez stosowanie płodozmianu tradycyjnych upraw, w tym:</p> <p>a) użytkowanych na potrzeby Parku,</p> <p>b) wydzierżawionych rolnikom</p>	<p>1) do 26,30 ha;</p> <p>2a) do 25 ha,</p> <p>2b) do 94 ha</p>	<p>1) 27k, 49f, 49l, 107h, 107i, 107k, 175gy, 178n, 178o, 178p, 377b, 218hx, 231a, 231j, 240a, 243b, 343d, 243f, 243h, 244b, 244d, 245a, 245b, 201n, 201x, 201y, 206cx, 290d, 307b, 307g, 308d, 308f, 304f i 322b;</p> <p>2a) 39a, 40a, 62g–62j, 85a, 85f, 85g, 201n, 203b, 203c, 283d, 206ax, 206bx, 214i, 243i, 283b, 283d, 283f, 299s, 299w, 299t, 307b, 376c i 393d;</p> <p>2b) 5b, 5d, 5f, 9d–9g, 9o, 9p, 9t, 9ax, 12x, 12bx, 27a, 27c, 27i, 36Ai, 36Af, 36Aj, 36Ak, 39g, 39k, 39m, 85a, 87h–87l, 87n–87p, 117l, 117n, 117r, 148c, 148h, 149a–149c, 175g, 175j, 175k, 175m, 175n, 175hx, 175kx, 175mx, 175nx, 175lx, 175rx, 175ox, 178a, 178b, 178c, 178f, 201f, 201Ag, 201Ai–201Ap, 201As–201Az, 201Abx, 201Acx, 204a–204c, 204g–204i, 204k–204m, 206f–206h, 206k, 206m–206o, 206s, 206ax, 206cx, 206dx, 206lx, 214i, 214j, 216j, 218cx, 218fx, 218gx, 220a, 220w, 221Af, 228c, 228k, 228l, 230b, 231zx, 239c, 240j, 240k, 240p, 240r, 240t, 244a, 244b, 283b–283f, 284i, 284h, 299a, 300b, 300d, 300g, 301a, 301t, 301w–301y, 301ax, 301cx i 301dx</p>
2	<p>Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez ssaki roślinożerne w uprawach i płodach rolnych, w tym:</p> <p>1) redukcja jelenia szlachetnego (<i>Cervus elaphus</i>); poziom redukcji będzie ustalony na podstawie wiosennej inwentaryzacji zwierząt oraz poziomu szkód w uprawach i płodach rolnych;</p> <p>2) zwiększanie bazy żerowej, przez utrzymywanie poletek zaporowych (uprawa zbóż i roślin okopowych);</p> <p>3) naprawa ogrodzenia wokół pól uprawnych</p>	<p>1) do 25 sztuk³⁾;</p> <p>2) 1,20 ha</p> <p>3) 50 roboczogodzin</p>	<p>1) obszar ochrony krajobrazowej;</p> <p>2) 304f</p> <p>3) 221, 222, 233 i 265</p>

3	Przeciwdziałanie występowaniu i rozszerzaniu się afrykańskiego pomoru świń, przez odstrzał redukcyjny dzików (<i>Sus scrofa</i>)	Utrzymanie zagęszczenia populacji na poziomie 0,1 osobnika/km ² 2)	Obszar ochrony krajobrazowej
4	Eliminowanie inwazyjnych gatunków obcych roślin, w tym usuwanie nawłoci kanadyjskiej (<i>Solidago canadensis</i>) przez wrywanie i przekopanie gleby	0,04 ha	49k i 49m

B. Inne – ochrona walorów widokowych oraz utrzymanie infrastruktury technicznej, związanej z udostępnianiem obszaru Parku i z działalnością edukacyjną

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Inwentaryzacje, badania naukowe, monitoring środowiska i przyrody, w tym: 1) prowadzenie okresowych inwentaryzacji i monitoringu; 2) prowadzenie badań bez niszczenia okazów roślin lub uśmiercania osobników zwierząt; z wyłączeniem niektórych gatunków roślin, grzybów lub bezkręgowców, w przypadku których konieczne jest pobranie fragmentów lub całych okazów, w celu określenia przynależności gatunkowej; 3) monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych, w tym ich rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
2	Utrzymanie obiektów infrastruktury turystycznej i edukacyjnej służącej ochronie przyrody, edukacji i udostępnianiu obszaru Parku oraz zapewnieniu bezpieczeństwa osób i mienia, w tym: 1) konserwacja, remonty, przebudowa, rozbudowa lub budowa nowych urządzeń oraz nawierzchni szlaków i ścieżek edukacyjnych; 2) malowanie i uzupełnianie oznakowania szlaków i ścieżek edukacyjnych – znaków, drogowskazów i tablic; 3) podcinanie gałęzi drzew i krzewów oraz wykaszanie roślinności przy drogach, szlakach i ścieżkach edukacyjnych oraz wokół elementów infrastruktury, w celu zapewnienia ich drożności oraz funkcjonalności; 4) zapewnienie bezpieczeństwa na drogach, szlakach i ścieżkach edukacyjnych, w pobliżu obiektów infrastruktury i linii energetycznych, przez usuwanie leżących drzew lub konarów oraz ścinanie drzew zagrażających życiu lub zdrowiu ludzi bądź mieniu	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
3	Poprawa kanalizacji ruchu turystycznego oraz dostępności ścieżki pieszej wokół jeziora Suchar I. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	Według potrzeb	49g, 49m i 49k
4	Poprawa szlaku pieszo-rowerowego na odcinku wzdłuż jeziora Wigry – Piaski. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	Według potrzeb	212j

5	Ochrona linii brzegowej jeziora Wigry przez budowę slipu do wodowania łodzi w Zakątach. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	1 obiekt	230d
6	Ograniczenie antropopresji wokół pola namiotowego Jastrzęby – budowa ogrodzeń. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	Według potrzeb	230d i 230i
7	Monitoring ruchu turystycznego – instalacja czujników ruchu. Realizacja zadania uzależniona od uzyskania środków finansowych	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
8	Obsługa toalet kompostujących	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
9	Ścinka drzew niebezpiecznych przy drogach publicznych, szlakach turystycznych i miejscach odpoczynku	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
10	Wykonanie bariery drewnianej przy wieży widokowej w Kruszniku	60 m	218hx
11	Zagospodarowanie otoczenia budynku wystawy rybackiej w Czerwonym Folwarku, w tym ustawienie ławostolu, wymiana oświetlenia zewnętrznego, konserwacja i udostępnienie łodzi rybackiej. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	1 komplet	175dx, 175fx i działka nr 48 obręb ewidencyjny Czerwony Folwark
12	Modernizacja Muzeum Wigier w Starym Folwarku	1 obiekt	93Ag
13	Rozbudowa Muzeum Wigier w Starym Folwarku. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	1 obiekt	93Ag
14	Adaptacja obiektu edukacyjnego „Dziupła” na cele wolontariatu, w tym wykonanie dokumentacji projektowej. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	1 obiekt	49h i 49i
15	Budowa budynku recepcyjnego obsługi turystów przy siedzibie Parku w Krzywem. Realizacja uzależniona od uzyskania środków finansowych	1 obiekt	49f, 49g i 49l
16	Prace porządkowe wokół Ośrodka Edukacji Środowiskowej Słupie – wykaszanie roślinności, wycinanie odrostów krzewów oraz sprzątanie	Według potrzeb	149l
17	Usuwanie odrośli drzew i krzewów na przedpolu punktów widokowych, na: a) Półwyspie Klasztornym, b) przystanku kolejki wąskotorowej „Binduga”	Według potrzeb	175gy i 379b
18	Prace utrzymaniowe, w tym bieżące remonty, naprawy i doposażenie sprzętowe, budynków i urządzeń w bazie czynnej ochrony ekosystemów wodnych w Czerwonym Folwarku oraz w ośrodku hodowli materiału zarybieniowego w Tartaku	Według potrzeb	36Am i 175w
19	Naprawy lub remonty obiektów Parku, w tym budynków i budowli	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
20	Ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym krzyży i kapliczek	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej
21	Utrzymanie czystości – sprzątanie i wywóz odpadów	Według potrzeb	Obszar ochrony krajobrazowej

Objaśnienia:

- 1) Obszary zajmowane przez ekosystemy leśne, lądowe ekosystemy nieleśne i ekosystemy wodne zostały przestrzennie podzielone na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i wielką literą oraz pododdziały oznaczone małą literą. Podział na oddziały i pododdziały przyjęto zgodnie z Leśną Mapą Numeryczną Parku, według stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. Leśna Mapa Numeryczna Parku znajduje się w Systemie Informacji Przestrzennej w siedzibie Parku w miejscowości Krzywe. Podział na obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową przyjęto zgodnie z mapą pod tytułem: „Mapa stref ochrony Wigierskiego Parku Narodowego”, sporządzoną w skali 1:20 000, według stanu na dzień 1 stycznia 2014 r. Podział na działki geodezyjne i obręby ewidencyjne jest zgodny z mapami ewidencji gruntów. Mapy znajdują się w siedzibie Parku, w miejscowości Krzywe.
- 2) Zagęszczenie populacji dzika (*Sus scrofa*) dotyczy całego obszaru Parku.
- 3) Podana wartość redukcji jelenia szlachetnego (*Cervus elaphus*) dotyczy całego obszaru Parku.
- 4) Zarybianie będzie dokonane w oparciu o materiał zarybieniowy o cechach właściwych lokalnym populacjom ryb, w celu stabilizacji składów jakościowych i ilościowych populacji ryb występujących na obszarze Parku.
- 5) Kod obszaru został określony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. poz. 133 i 358, z 2012 r. poz. 358, z 2017 r. poz. 1416, z 2018 r. poz. 1789, z 2022 r. poz. 96 oraz z 2023 r. poz. 1281).
- 6) Kod obszaru został określony zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2024/433 z dnia 2 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia siedemnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2024)543) (Dz. Urz. UE L 2024/433 z 09.02.2024).

OPIS SPOSOBÓW CZYNNEJ OCHRONY GATUNKÓW ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW

I. Obszary ochrony ścisłej

A. Czynna ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Wybrane gatunki roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności gatunków objętych ochroną gatunkową oraz będących przedmiotami ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Puszcza Augustowska (PLB200002) ¹⁾ i specjalnym obszarze ochrony siedlisk Ostoja Wigierska (PLH200004) ²⁾	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie różnorodności gatunkowej oraz stanu populacji roślin, zwierząt lub grzybów, w tym ich wielkości i rozmieszczenia poszczególnych gatunków. 2. Monitorowanie roślin inwazyjnych gatunków obcych, w tym ich rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju 	Badania prowadzone w sposób nie pogarszający stanu ochrony: <ol style="list-style-type: none"> 1) metodami przyżyciowymi, między innymi przy użyciu pułapek Barbera z przynętą, jedynie u niektórych gatunków będą pobierane fragmenty lub całe okazy w celu określenia przynależności gatunkowej; 2) przy użyciu urządzeń GPS, do określania lokalizacji stanowisk gatunków; 3) z wykorzystaniem fotopułapek w badaniach zwierząt kręgowych

II. Obszary ochrony czynnej

A. Czynna ochrona gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Rodzime gatunki roślin występujące na obszarze Parku”	Ochrona rodzimych gatunków roślin przed inwazyjnymi gatunkami obcymi	Usuwanie roślin inwazyjnych gatunków obcych w miejscach ich występowania
2	Wybrane gatunki roślin naczyniowych oraz mchów i wątrobowców, w szczególności gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	Monitorowanie różnorodności gatunkowej oraz stanu populacji, w tym jej wielkości i rozmieszczenia poszczególnych gatunków	Badania będą prowadzone: <ol style="list-style-type: none"> 1) metodami przyżyciowymi, jedynie u niektórych gatunków będą pobierane fragmenty lub całe okazy w celu określenia przynależności gatunkowej; 2) na stałych powierzchniach monitoringowych (badania dynamiki zmian); 3) przy użyciu urządzeń GPS, do określania lokalizacji stanowisk gatunków
3	Gatunki światłolubne i ciepłolubne	Poprawa warunków występowania	Usuwanie nadmiernej ilości ekspansywnych gatunków roślin w warstwie runa, podszytu i podrostu oraz rozluźnianie zwarcia drzewostanu na obszarze występowania gatunków

B. Czynna ochrona gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Wybrane gatunki zwierząt, w	1. Monitorowanie różnorodności	Badania prowadzone w sposób nie pogarszający stanu ochrony, również w

	szczególności gatunki zagrożone, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	gatunkowej, liczebności i rozmieszczenia. 2. Określenie ekologicznych i przestrzennych uwarunkowań występowania. 3. Monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych, w tym ich rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju	godzinach nocnych: 1) metodami przyżyciowymi, między innymi przy użyciu pułapek Barbera z przynętą, jedynie u niektórych gatunków będą pobierane okazy w celu określenia przynależności gatunkowej; 2) przy użyciu urządzeń GPS, do określania lokalizacji stanowisk gatunków; 3) z wykorzystaniem fotopułapek
2	Gatunki zwierząt zagrożone wyginięciem, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	Ograniczanie liczebności drapieżników	Monitoring stanu liczebności populacji oraz odstrzał redukcyjny: 1) jenota (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), 2) lisa (<i>Vulpes vulpes</i>), 3) wizona amerykańskiego (<i>Neovison vison</i>) – zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1082), po uprzednim rozpoznaniu uwarunkowań ekologicznych w odniesieniu do presji drapieżniczej
3	Nietoperze (<i>Chiroptera</i>)	Ochrona miejsc bytowania	1. Ochrona drzew z dziuplami. 2. Utrzymanie miejsc przebywania kolonii rozrodczych (strychy) oraz miejsc hibernacji (ziemne piwnice)
4	Ptaki (<i>Aves</i>)	Monitoring stanowisk lęgowych	1. Inwentaryzacje i kontrole stanu zasiedlenia gniazd, w szczególności ptaków szponiastych (<i>Accipitriformes</i>), bociana białego (<i>Ciconia ciconia</i>), bociana czarnego (<i>Ciconia nigra</i>), czapli białej (<i>Ardea alba</i>) i czapli siwej (<i>Ardea cinerea</i>). 2. Obserwacje bezpośrednie z użyciem urządzeń optycznych, aparatu fotograficznego i fotopułapek; dopuszcza się użycie bezzałogowego statku powietrznego (drona)
		Monitoring ptaków jeziora Wigry	Liczenia ptaków z łodzi motorowej – obserwacje bezpośrednie
		Poprawa stanu i warunków bytowania oraz ochrona miejsc występowania	1. Kontrola i czyszczenie budek lęgowych. 2. Dokarmianie w okresie zimowym, przy osadach Parku. 3. Wykaszanie trzciny w kolonii mew (<i>Larinae</i>) przy Zatoce Hańczańskiej i półwyspie Rosochaty Róg. 4. Wykaszanie trzciny na niewielkich powierzchniach na jeziorze Wigry wraz z wywozem pozyskanej biomasy.

			<p>5. Wykonanie sztucznych wysp dla rybitw (<i>Sterninae</i>) i mew (<i>Larinae</i>) na jeziorze Wigry.</p> <p>6. Wykazanie otwartych przestrzeni stanowiących żerowiska ptaków szponiastych (<i>Accipitriformes</i>).</p> <p>7. Ochrona drzew z dziuplami.</p> <p>8. Wymiana budek lęgowych dla gągoła (<i>Bucephala clangula</i>).</p> <p>9. Wyznaczanie stref ochronnych</p>
5	Płazy (<i>Amphibia</i>)	Poprawa warunków bytowania	Ochrona płazów (<i>Amphibia</i>) podczas wędrówek sezonowych
6	Owady (<i>Insecta</i>)	Poprawa warunków bytowania	Czyszczenie i konserwacja barci i kłód bartnych
7	Gatunki zwierząt bytujące w martwym drewnie	Utrzymanie lub zwiększenie powierzchni siedlisk dla organizmów zasiedlających martwe drewno	<p>1. Pozostawianie martwych drzew stojących i drewna leżącego o zróżnicowanych wymiarach i w różnych stadiach rozkładu, w tym spróchniałych (ze zgnilizną) i z owocnikami grzybów (hubami), z dziuplami, gniazdami ptaków, o nietypowym pokroju, domieszekowych gatunków pionierskich, w szczególności brzozy brodawkowatej (<i>Betula pendula</i>), wierzby iwy (<i>Salix caprea</i>) i osiki (<i>Populus tremula</i>).</p> <p>4. Pozostawianie drzew o ponadprzeciętnych rozmiarach – stojących, złamanych i leżących, bez względu na stopień zasiedlenia przez kambiofagi lub inne organizmy patogeniczne. Przez drzewa o ponadprzeciętnych rozmiarach należy rozumieć drzewa o pierśnicy³⁾ większej co najmniej o 20% od największej przeciętnej pierśnicy dla danego gatunku podawanej w opisie taksacyjnym dla analizowanego wydzielenia, jednak nie mniejszej niż 50 cm.</p> <p>2. Ograniczenie cięć sanitarnych w drzewostanach w wieku powyżej 90 lat, w których całkowity udział grubizny świerka jest mniejszy lub równy 40%, w zbiorowiskach borów mieszanych <i>Serratulo-Pinetum</i> i borów sosnowych <i>Peucedano-Pinetum</i> lub niezależnie od zbiorowiska gdy co najmniej 30% powierzchni drzewostanu zajmuje młode pokolenie drzew z odnowienia sztucznego lub naturalnego a cały drzewostan rokuje osiągnięcie naturalnego składu gatunkowego.</p>

C. Czynna ochrona gatunków grzybów

Lp.	Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Rzadkie gatunki grzybów, których środowiskiem bytowania jest martwe drewno	Tworzenie odpowiednich warunków życia dla gatunków grzybów	1. Prowadzenie rejestru martwych drzew ze względu na występowanie poszczególnych grup systematycznych grzybów. 2. Pozostawianie martwych drzew, złomów i wywrotów do ich biologicznego rozkładu
2	Gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	Monitorowanie różnorodności gatunkowej grzybów oraz rozmieszczenia stanowisk poszczególnych gatunków	1. Badania prowadzone metodami przyżyciowymi, jedynie w przypadku niektórych gatunków będą pobierane owocniki w celu określenia przynależności gatunkowej. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków będzie określana za pomocą urządzeń GPS
3	Porosty, w szczególności granicznik płucnik (<i>Lobaria pulmonaria</i>)	Ochrona miejsc występowania	1. Inwentaryzowanie stanowisk. 2. Wyznaczanie stref ochronnych stanowisk

III. Obszary ochrony krajobrazowej

A. Czynna ochrona gatunków roślin

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Wybrane gatunki roślin naczyniowych oraz mchów i wątrobowców, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem, rzadkich lub objętych ochroną gatunkową	Monitorowanie różnorodności gatunkowej oraz rozmieszczenia stanowisk poszczególnych gatunków	1. Badania prowadzone metodami przyżyciowymi, jedynie w przypadku niektórych gatunków będą pobierane fragmenty roślin lub całe osobniki w celu określenia przynależności gatunkowej. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków będzie określana za pomocą urządzeń GPS

B. Czynna ochrona gatunków zwierząt

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Wybrane gatunki, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków zagrożonych wyginięciem, rzadkich lub objętych ochroną gatunkową	1. Monitorowanie różnorodności gatunkowej, liczebności i rozmieszczenia. 2. Określenie ekologicznych i przestrzennych uwarunkowań występowania. 3. Monitorowanie inwazyjnych gatunków obcych, w tym ich pochodzenia, rozmieszczenia, wielkości populacji i dynamiki rozwoju	1. Badania prowadzone bez uśmiercania, między innymi przy użyciu pułapek Barbera, z wyjątkiem niektórych gatunków bezkręgowców, w przypadku których konieczne jest pobieranie okazów w celu określenia przynależności gatunkowej oraz przestrzennego rozmieszczenia w obszarze. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków określana za pomocą urządzeń GPS. 3. W badaniach będą wykorzystywane fotopułapki. 4. Badania mogą być prowadzone w godzinach nocnych

C. Ochrona gatunków grzybów

Nazwa gatunkowa	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
Gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie lub objęte ochroną gatunkową	Monitorowanie różnorodności gatunkowej, liczebności i rozmieszczenia stanowisk poszczególnych gatunków	1. Badania prowadzone metodami przyżyciowymi, jedynie w przypadku niektórych gatunków będą pobierane owocniki w celu określenia przynależności gatunkowej. 2. Lokalizacja stanowisk gatunków będzie określana za pomocą urządzeń GPS

Objaśnienia:

- ¹⁾ Kod obszaru został określony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. poz. 133 i 358, z 2012 r. poz. 358, z 2017 r. poz. 1416, z 2018 r. poz. 1789, z 2022 r. poz. 96 oraz z 2023 r. poz. 1281).
- ²⁾ Kod obszaru został określony zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2024/433 z dnia 2 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia siedemnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2024)543) (Dz. Urz. UE L 2024/433 z 09.02.2024).
- ³⁾ Pierśnica to średnica drzewa na wysokości 1,3 metra nad poziomem gruntu.

WSKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ ORAZ
KRAJOBRAZOWĄ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾
1	Ochrona ścisła	<p>Oddziały: 1a–1m, 2a–2d, 2i–2l, 3a–3c, 3g, 3k, 3m, 4b, 4d–4g, 5c, 5h, 5l, 5m, 5o, 5y, 5z, 5ax, 6a, 6d, 6h, 7d, 7f, 7k–7m, 8a–8i, 8l, 8m, 9n, 9x, 9cx–9fx, 9ix, 10c–10f, 10o, 10p, 11b–11d, 11h, 11i, 12b, 12c, 12f–12i, 12k, 12m–12t, 12dx, 12hx, 12ix, 14a, 14b, 14g–14n, 15a–15f, 16a–16f, 17a–17f, 18a–18c, 19a, 19f, 19m, 19n, 19r, 20a, 20j, 20l, 20r, 21b, 21g, 21j–21l, 21p, 21r, 22b, 22i, 22k, 22m, 23g, 23k–23m, 24b, 24c, 24f, 24h, 24k, 24l, 24s–24x, 25a–25c, 25g, 25l, 25m, 26a, 26b, 26d–26g, 26m, 26n, 27d, 27n, 27o, 28d, 28f, 28h, 28j, 29d, 29k–29n, 30a, 30d, 30h, 30i, 30m, 30o, 31a, 31b, 31d, 31f, 32a, 32c, 32f, 33d–33g, 34a–34g, 35h, 36b, 36f, 36g, 36i–36k, 37b, 37d, 39r, 40f–40i, 41b, 43b–43h, 43j–43l, 43o, 43s, 44a, 44b, 45c, 45f, 46a, 46c, 46f, 46i, 46k, 47f, 47h, 47j, 48b–48g, 50d, 51b, 51c, 51g, 52b, 52c, 52g, 52j, 53n, 53o, 53z, 53ax, 54a, 54i, 54j, 54l, 55c, 55d, 56i, 56k, 56l, 56n, 56o, 56s, 56w–56y, 57b, 57d, 57g–57o, 57s, 57t, 57y, 57z, 57bx–57dx, 57gx–57kx, 57mx–57px, 57sx–57xx, 57zx, 57ay, 57by, 57dy, 57fy, 57gy, 57iy–57ly, 57ny, 57oy–57wy, 57zy, 57cz, 57dz, 57gz–57kz, 58d, 58f, 61a–61r, 64b, 64c, 65d, 67f, 68c, 69b, 69c, 70b, 71c, 71j, 72b, 75d, 75f–75h, 76i, 77g, 77Aa–77Ah, 77Aj, 77Am, 78c–78l, 85d, 85j–85m, 86a–86p, 87a–87d, 93a, 93b, 93f, 93h, 93l, 93Aj, 94d, 94g, 98c–98l, 98n, 98o, 98A, 99a–99d, 99h–99k, 100a, 100b, 105i, 107a, 107j, 107p, 107r, 110c–110f, 110h–110l, 110p, 110r, 111a–111d, 111g, 111h, 111j, 111l–111o, 116f, 117b, 117c, 118a–118j, 119k–119m, 121d–121i, 121k–121m, 122a–122f, 122h, 122i, 122k, 122m, 122o–122w, 127f, 127h, 128a–128i, 129a–129f, 129h, 129i, 133d, 134d–134i, 135a–135f, 135i–135l, 136c–136f, 140b–140f, 141a, 141d, 141g, 141i, 142a–142f, 143a–143j, 144a, 144b, 144f, 144g, 147b–147d, 147h, 149h, 149k, 150a–150d, 150g–150j, 150m, 150p, 150s, 151, 152a–152g, 153a, 156h, 156i, 157f, 157g, 157i, 159, 160, 161b–161i, 162a, 162c, 163b, 164b, 164c, 165b–165h, 166b–166d, 167c, 168, 169, 170, 171, 172a, 172b, 172j–172m, 173, 174, 178h, 178w, 179, 180, 181, 182, 193, 194, 201p, 201r, 201Aa–201Af, 201Arx, 204n, 205a, 205c, 205d, 206a, 206c, 206y, 208f, 210c, 212c, 212f, 212g, 213a, 213c, 213d, 214d, 216a–216f, 216i, 216k, 216l, 217a, 217c–217g, 217i–217l, 217o, 218a, 218f–218h, 218j–218x, 218ax, 218bx, 218kx, 218lx, 219a–219c, 219i–219z, 219ax, 220f, 220ax, 220bx, 222d, 222f, 223d, 223i, 224f, 224i, 226f–226h, 227a–227c, 227f, 228f–228h, 229a, 229b, 229g–229j, 229m, 230a, 230c, 230h, 230j, 230k, 230p, 231b–231i, 231l, 231o, 231w, 231z, 231ax, 231bx, 231dx, 231fx–231yx, 231Ab, 232b, 232d, 232f, 232g, 232i, 232j, 232l, 233d, 233f, 233i–233k, 234c, 234f, 235a, 235b, 236a–236d, 237c, 238a, 238f, 239r, 240ax, 244i, 248b, 253a–253d, 253g, 253h, 256c, 266b–266g, 266i, 266l, 267f–267k, 269b, 270b, 274a–274d, 275a–275d, 275i, 276a–276g, 276j, 277f–277k, 278b–278f, 279b, 283a, 284d, 284j, 285a–285c, 285f, 285g, 285i, 285j, 286d, 288f, 292a, 295c, 296f, 299b, 299d–299g, 299j–299m, 299o, 299p, 299z, 300c, 300f, 300h, 301c–301k, 301m, 301r, 301bx, 302d, 302g, 303d, 314a, 314b, 314h, 315d, 316, 317, 318, 321c, 321d, 323f, 327c, 330c, 330d, 332f, 333c, 333d, 334a–334h, 334j, 335, 336, 339d, 340d, 341a, 341h, 344g, 347d, 347j, 350a, 354h, 355b, 357d, 357i, 358i, 358j, 359c, 359h, 359i, 360h, 361c–361l, 362b, 362d, 362k, 363c, 363d, 363h, 364c, 364h, 365c, 369a, 369d, 369j, 370a–370g, 370i, 376a, 376g, 376h, 378a–378c, 378k, 379c, 380a, 382a, 382b, 383a, 388b, 393a, 393h, 394a, 398h</p>

2	Ochrona czynna	1. Oddziały: 2f–2h, 2m, 3d, 3f, 3h–3j, 3l, 4a, 4c, 5a, 5g, 5i–5k, 5n, 5p–5x, 6b, 6c, 6f, 6g, 7a–7c, 7g–7j, 8j, 8k, 9a, 9c, 9d, 9j–9m, 9r– 9w, 9y, 9z, 9ax, 9bx, 9gx, 9hx, 10a, 10b, 10g–10n, 10r, 11a, 11f, 11g, 12a, 12d, 12j, 12l, 12w, 12y, 12z, 12ax, 13, 17g–17i, 18d, 18f–18j, 19b–19d, 19g–19l, 19o, 19p, 19s, 20b–20i, 20k, 20m–20p, 21a, 21c–21f, 21h, 21i, 21m– 21o, 22a, 22c–22h, 22j, 22l, 23a–23f, 23h–23j, 24a, 24d, 24g, 24i, 24j, 24m, 24n, 24p, 24r, 25d, 25f, 25h–25j, 26c, 26h–26l, 27a–27c, 27f–27j, 27l, 27m, 27r, 28a–28c, 28g, 28i, 29a–29c, 29f–29j, 30b, 30c, 30f, 30g, 30j–30l, 30n, 31c, 31g, 31h, 32b, 32d, 32g, 32h, 33a–33c, 33h–33j, 35a– 35g, 35i–35l, 36a, 36c, 36d, 36h, 36Aa–36Ad, 36Ag, 36Ah, 36An, 36Ap, 36Ar, 37a, 37c, 37f–37j, 38, 39b–39k, 39m–39p, 39s, 40b, 40d, 40j– 40n, 41a, 41c–41i, 42, 43a, 43i, 43m, 43n, 43p, 43r, 44c–44i, 45a, 45b, 45d, 46b, 46d, 46g, 46h, 46j, 46l, 47a, 47c, 47d, 47g, 47i, 47k–47m, 48a, 48h–48k, 49a–49d, 49n–49w, 50a–50c, 50f, 50g, 51a, 51d, 51f, 52a, 52d, 52f, 52h, 52i, 53a– 53m, 53p, 54b, 54d, 54g, 54h, 54k, 55a, 55b, 56a–56h, 56j, 56m, 56p, 56r, 56t, 56z, 57a, 57c, 57f, 57p, 57r, 57w, 57x, 57ax, 57fx, 57lx, 57rx, 57yx, 57cy, 57hy, 57my, 57xy, 57yy, 57az, 57bz, 57fz, 57lz–57oz, 58a–58c, 58g–58i, 59, 60, 62a–62f, 63, 64a, 64d–64h, 65a–65c, 65f–65h, 66, 67a–67d, 67g, 67h, 68a, 68b, 68d–68g, 69a, 69d–69h, 70a, 70c–70j, 71a, 71b, 71d–71i, 71k, 71l, 72a, 72c– 72g, 73, 74, 75a–75c, 76a–76h, 77a–77f, 77h, 77i, 77Ai, 77Ak, 77Al, 77An, 78a, 78b, 78m–78o, 79a–79k, 80, 81, 82, 83, 84, 85c, 85h, 85i, 87f, 87i, 87r–87x, 88, 89, 90, 91, 92, 93c, 93d, 93g, 93i, 93j, 93k, 93m, 93Ab, 93Ad, 93Af, 93Ai, 93Ak, 93Am, 94a–94c, 94f, 95, 96, 97, 98a, 98b, 98m, 99f, 99g, 101, 102, 103, 104, 105a–105h, 106a–106d, 106g, 107b–107f, 107l–107o, 107t, 108, 109, 110a, 110b, 110g, 110m–110o, 111f, 111i, 111k, 112, 113, 114, 115, 116a–116d, 116g, 117a, 117d–117h, 117k, 117t, 118k–118m, 119a–119j, 120, 121a–121c, 121j, 122g, 122j, 122l, 122n, 123, 124, 125, 126, 127a–127d, 127g, 127i–127k, 129g, 129j–129l, 130, 131, 132, 133a–133c, 134a–134c, 134j, 135g, 135h, 136a, 136b, 137, 138, 139, 140a, 140g–140j, 141b, 141f, 141h, 144c, 144d, 144h–144j, 145, 146, 147a, 147f, 147g, 148a, 148b, 148d, 148g, 149f, 149g, 149i, 149j, 150f, 150k, 150l, 150n, 150o, 153b, 153c, 154, 155, 156a–156g, 157a–157d, 157h, 158a–158c, 161a, 162b, 163a, 164a, 164d, 165a, 166a, 167a, 167b, 167d, 172c–172i, 175a–175f, 175l, 175o, 175s, 175z, 175ax–175cx, 175px, 175sx, 175tx, 175xx–175zx, 175ay–175cy, 175fy, 176, 177, 178d, 178g, 178i–178l, 178s, 178t, 183, 183A, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201c, 201d, 201i, 201k–201m, 201s– 201w, 201z, 201ax–201cx, 201Ah, 201Adx, 201Ahx, 201Aix, 201Anx, 201Aox, 202, 203a, 203d–203h, 204d, 204f, 204o–204z, 204ax–204cx, 205b, 205f–205h, 206b, 206d, 206g– 206j, 206l, 206p, 206r, 206x, 206z, 207, 208a–208d, 208g, 209, 210a, 210b, 210d–210j, 211, 212a, 212b, 212d, 212h, 212i, 213b, 214a–214c, 214f–214h, 214j, 215, 216g, 216h, 217b, 217h, 217m, 217n, 218b–218d, 218i, 218z, 218dx, 218ix, 218jx, 218mx, 219d–219h, 220b–220d, 220g, 220h–220t, 220x, 220z, 220cx, 221, 221Aa–221Ad, 221Ag, 222a–222c, 223a–223c, 223f–223h, 224a–224d, 224g, 224h, 225, 226a–226d, 227d, 227g–227i, 228a–228d, 228i–228k, 228m, 228n, 229c–229f, 229k, 229l, 230f, 230g, 230l–230o, 230r– 230w, 231k, 231m, 231n, 231p–231t, 231x, 231y, 231cx, 231zx, 231Aa, 232a, 232c, 232h, 232k, 232m, 233a–233c, 233g, 233h, 234a, 234b, 234d, 234g, 234h, 235c, 235d, 236f, 236g, 237a, 237b, 238b–238d, 238g–238i, 239a–239p, 239s, 240b–240i, 240m–240o, 240s, 240w–240z, 241, 242, 243a, 243c, 243g, 243j–243l, 244g, 244h, 244j, 244k, 245c–245h, 246, 247a–247f, 248a, 248c–248g, 249, 250, 251, 252, 253f, 254, 255, 256a, 256b, 256d, 257, 258, 259a–259f, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266a, 266h, 266j, 266k, 266m, 267a–267d, 268, 269a, 269c, 270a, 270c, 271, 272, 273, 274f, 274g, 275f–275h, 276h, 276i, 277a–277d, 277l, 277m, 278a, 278g, 279a, 280, 281a–281h, 282, 283c, 283g–283i, 284a–284c, 284f, 284k, 284l, 285d, 285h,
---	----------------	--

		<p>286a–286c, 287, 288a–288d, 289, 290a–290c, 291, 292b–292f, 293, 294, 295a, 295b, 295d, 296a–296d, 296g, 297, 298, 299h, 299i, 299n, 299r, 299x, 299y, 300a, 300i–300o, 301b, 301l, 301n–301p, 301s, 301z, 302a–302c, 302f, 303a–303c, 303f, 304a–304d, 305, 306, 307a, 307c, 307i–307k, 308a–308c, 308g–308i, 309, 310, 311, 312, 313, 314c–314g, 314i–314l, 315a–315c, 315f–315i, 319, 320a–320d, 321a, 321b, 322a, 322c, 323a–323d, 324, 325, 326, 327a, 327b, 328, 329, 330a, 330b, 331, 332a–332d, 332g–332i, 333a, 333b, 333f, 334i, 337a, 337b, 338a–338g, 339a–339c, 340a–340c, 341b–341g, 341i, 342, 343, 344a–344f, 345, 346, 347a–347c, 347f–347i, 348, 349, 350b–350m, 351, 352, 353, 354a–354g, 354i–354o, 355a, 355c–355f, 356, 357a–357c, 357f–357h, 358a–358h, 358k, 359a, 359b, 359d–359g, 359j, 359k, 360a–360g, 361a, 361b, 362a, 362c, 362f–362j, 362l, 363a, 363b, 363f, 363g, 364a, 364b, 364d–364g, 364i, 365a, 365b, 366, 367, 368, 369b, 369c, 369f–369i, 370h, 371, 372, 373, 374, 375b–375k, 376b, 376f, 376i, 376j, 377a, 377c–377j, 377m, 378d–378j, 378l–378s, 379a, 379d–379k, 380b–380j, 381, 382c–382h, 383b–383h, 384a–384h, 385, 386a–386d, 387, 388a, 388c–388k, 389a–389h, 390a–390g, 391, 392, 393f, 393g, 393i, 393j, 394b–394l, 395, 396, 397, 398a–398g, 398i, 399, 400, 401.</p> <p>2. Działki w obrębach ewidencyjnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bryzgiel, gm. Nowinka: 17/1, 23/1, 23/2, 31, 32, 33, 36, 37/1, 40–42, 50/1, 50/2, 55, 97/10, 97/12; 2) Buda Ruska, gm. Krasnopol: 4/7; 3) Burdeniszki, gm. Suwałki: 41, 48/4; 4) Cimochovizna, gm. Suwałki: 26, 33, 57, 58; 5) Czerwony Folwark, gm. Suwałki: 5/19, 8/11–8/13, 20/2; 6) Czerwony Krzyż, gm. Krasnopol: 6/13, 55, 56; 7) Gawrych Ruda, gm. Suwałki: 30/23, 30/24, 30/29, 30/30, 31/36, 32/22, 32/27, 32/28; 8) Krusznik, gm. Nowinka: 16, 35, 56/3, 58/1, 58/2, 59/1, 59/4–59/6, 60, 72/1, 73, 74, 76/5, 77/1, 80/1, 90, 96, 121, 127, 159, 165, 188, 195, 197, 206, 208, 209, 213/2, 214, 217–219, 222/12, 222/13, 225/4, 225/5, 244/1, 244/2; 9) Leszczewek, gm. Suwałki: 2/6, 2/7, 9, 10, 31, 32/3, 170/1, 173, 266/10, 267/11, 272, 526/1, 527/1, 598; 10) Leszczewo, gm. Suwałki: 16, 17, 67/3–67/5, 68, 85/3, 85/4, 90, 92, 152; 11) Magdalenowo i Wigry, gm. Suwałki: 7, 11, 16, 60; 12) Maćkowa Ruda, gm. Krasnopol: 169, 221, 259, 295, 313, 318/2; 13) Mikołajewo, gm. Krasnopol: 133; 14) Nowa Wieś, gm. Suwałki: 390, 391; 15) Rosochaty Róg, gm. Krasnopol: 85 i 86; 16) Tartak, gm. Suwałki: 35 i 74/1.
3	Ochrona krajobrazowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oddziały: 5b, 5d, 5f, 9b, 9f–9i, 9o, 9p, 12x, 12bx, 12cx, 12fx, 12gx, 14c–14f, 24o, 25k, 27k, 27p, 36Af, 36Ai–36Am, 36Ao, 39a, 39l, 40a, 40c, 47b, 49f–49m, 53r–53y, 53bx, 54c, 54f, 54m, 57pz–57zz, 57axx–hxx, 62g–62j, 85a, 85b, 85f, 85g, 87g, 87h, 87j–87p, 93Aa, 93Ac, 93Ag, 93Ah, 93Al, 106f, 107g–107i, 107k, 107s, 117i, 117j, 117l–117s, 140k, 141c, 148c, 148f, 149a–149d, 149l, 150r, 150A, 158d, 175g–175k, 175m, 175n, 175p, 175r, 175t–175y, 175dx–ox, 175rx, 175wx, 175dy, 175gy, 175hy, 178a–178c, 178f, 178m–178r, 178x, 201a, 201b, 201f–201h, 201j, 201n, 201o, 201x, 201y, 201Ag, 201Ai–201Az, 201Aax–201Acx, 201Afx, 201Agx, 201Ajx–201Amx, 201Apx, 202A, 203b, 203c, 204a–204c, 204g–204m, 206f, 206k, 206m–206o, 206s–206w, 206ax–206mx, 212j–212l, 214i, 214k, 214l, 216j, 218cx, 218fx, 218gx, 218hx, 218y, 220a, 220w, 220y, 221Af, 228l, 230b, 230d, 230i, 231a, 231j, 240a, 240j–240l, 240p, 240r,

	<p>240t, 243b, 243d, 243f, 243h, 243i, 244a–244f, 244l, 245a, 245b, 245i, 247g, 248h, 259g, 274h, 274i, 281i, 283b, 283d, 283f, 284g–284i, 290d, 292g, 299a, 299c, 299s–299w, 299ax, 300b, 300d, 300g, 300p, 300r, 300s–300z, 300ax, 300bx–300gx, 301a, 301t–301y, 301ax, 301cx, 301dx, 304f, 307b, 307d–307h, 308d, 308f, 308j, 320f, 322b, 337c, 338h, 354g, 355g, 375a, 375l, 376c, 376d, 376k, 377b, 377k, 377l, 378t, 379b, 379l, 380k, 383i, 383j, 384i, 388l, 389i, 390h, 393b–393d, 393k, 394m.</p> <p>2. Działki w obrębach ewidencyjnych:</p> <p>1) Czerwony Folwark, gm. Suwałki: 48/1;</p> <p>2) Leszczewek, gm. Suwałki: 701</p> <p>3) Grunty niebędące w użytkowaniu wieczystym Parku i niebędące jego własnością</p>
--	---

Objaśnienia:

- ¹⁾ Obszary zajmowane przez ekosystemy leśne, lądowe ekosystemy nieleśne i ekosystemy wodne zostały przestrzennie podzielone na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i wielką literą oraz pododdziały oznaczone małą literą. Podział na oddziały i pododdziały przyjęto zgodnie z Leśną Mapą Numeryczną Parku, według stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. Leśna Mapa Numeryczna Parku znajduje się w Systemie Informacji Przestrzennej w siedzibie Parku w miejscowości Krzywe. Podział na obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową przyjęto zgodnie z mapą pod tytułem: „Mapa stref ochrony Wigierskiego Parku Narodowego”, sporządzoną w skali 1:20 000, według stanu na dzień 1 stycznia 2014 r. Podział na działki geodezyjne i obręby ewidencyjne jest zgodny z mapami ewidencji gruntów. Mapy znajdują się w siedzibie Parku, w miejscowości Krzywe.

USTALENIE MIEJSC UDOSTĘPNIANYCH W CELACH NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH I SPORTOWYCH ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH MIEJSCACH

I. Miejsca udostępniane w celach naukowych

Miejsce udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
Obszar Wigierskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem”	50

II. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych i turystycznych

Lp.	Miejsce udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogąca przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	1. Jeziora: 1) Wigry (188), z wyłączeniem wysp; 2) Pierty (185), z wyłączeniem wyspy; 3) Leszczewek (190); 4) Omulówek (187); 5) Czarne koło Bryzgly (200); 6) Czarne koło Gawrych Rudy (197); 7) Mulaczysko (199); 8) Postaw (189). 2. Rzeka Czarna Hańcza poniżej jeziora Wigry (183a, 399a, 400a, 401a i 401b)	625 ²⁾
2	Muzeum Wigier w Starym Folwarku wraz z otoczeniem (93Af i 93Ag)	100
3	Ośrodek Edukacji Środowiskowej (148, 149 i 158)	100
4	Centrum Informacji Turystycznej, wystawa przyrodnicza i sala audiowizualna w siedzibie Parku w Krzywem (49g)	100
5	Wystawa etnograficzna (49j)	50
6	Obiekt edukacyjno-turystyczny „Dziupła” (49i)	150
7	Wystawa „Historia i tradycje rybactwa nad Wigrami” (175w)	50
8	Pole biwakowe „Jastrzęby” (230i)	200
9	Pole biwakowe „Za szkołą” (220p, 220y i 220z)	50
10	Pole biwakowe „Gremzdówka” (299a i 299c)	50
11	Pole biwakowe „Bindużka” (337c)	50
12	Stanica Klubu Żeglarskiego „Kamena” w Bryzglu (393b)	100
13	Polana Powały (376c, 376d i 377b)	100
14	Miejsca odpoczynku (około 100 miejsc) rozmieszczone na przebiegu szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych	1000 ²⁾
15	Przystań łodzi wędkarskich „Łysocha” (150r)	50

16	Przystań łodzi wędkarskich „Zakąty” (230d)	50
17	Parkingi: 1) Samle I (39n); 2) Krzywe (49g); 3) Leszczewek (107k); 4) Słupie (148a, 148g); 5) Łysocha (150r); 6) Binduga (380b); 7) Bartny Dół (388k); 8) Bryzgiel (393d); 9) Monkinie (251a); 10) Zakąty (230d); 11) Czerwony Krzyż (228l); 12) Piaski (211b, 212k i 212i); 13) Wysoki Most (284h); 14) Lipowe (308f)	340 ²⁾
18	Wieża widokowa w Leszczewku (działka o numerze 125/3 obręb ewidencyjny Leszczewek, gmina Suwałki)	20
19	Wieża widokowa w Nowej Wsi (12bx)	10
20	Wieża widokowa w Kruszniku (218hx)	10
21	Pokoje gościnne w budynkach Parku: 1) siedziba Parku w Krzywem (49g); 2) Mikołajewo nr 34 (204j); 3) Maćkowa Ruda nr 57 (206f)	25 ²⁾
22	Torowisko i przystanki Wigierskiej Kolei Wąskotorowej (244b, 245i, 375l, 376d, 376k, 377b, 377k, 377l, 378t, 379b, 379l, 380k, 383i, 383j, 384l, 388k, 388l, 389i, 390h, 393k i 394m oraz działki o numerach 101/9 i 101/10 obręb ewidencyjny Bryzgiel, gmina Nowinka	200

III. Miejsca udostępniane w celach rekreacyjnych i sportowych

Lp.	Miejsce udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Plaża w Obwodzie Ochronnym Krzywe nad Jeziorem Czarnym Huciańskim (47b)	200
2	Plaża we wsi Stary Folwark – ośrodek Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (działka o numerze 553 obręb ewidencyjny Leszczewek, gmina Suwałki)	200
3	Plaża we wsi Stary Folwark, obok Muzeum Wigier (93Ag)	100
4	Teren rekreacyjny we wsi Leszczewek (190 oraz działka o numerze 222/1 obręb ewidencyjny Leszczewek, gmina Suwałki)	50
5	Plaża Młodzieżowego Ośrodka Wypoczynkowego (działki o numerach 97/3 i 97/13, obręb ewidencyjny Gawrych Ruda, gmina Suwałki)	200
6	Teren rekreacyjny we wsi Gawrych Ruda – Kompleks Turystyczny „U Jawora” (działka o numerze 129 obręb ewidencyjny Gawrych Ruda, gmina Suwałki)	100

7	Teren rekreacyjny we wsi Bryzgiel (działka o numerze 72/2 obręb ewidencyjny Bryzgiel, gmina Nowinka)	50
8	Plaża nad jeziorem Mulaczysko (działka o numerze 147 obręb ewidencyjny Krusznik, gmina Nowinka)	50
9	Teren rekreacyjny „Piaski” (212j)	100
10	Teren rekreacyjny nad Zatoką Krzyżańską jeziora Wigry (228m i 228n)	30
11	Teren rekreacyjny nad Zatoką Cieszkinajki jeziora Wigry (188 oraz działka o numerze 120 obręb ewidencyjny Mikołajewo, gmina Krasnopol	50
12	Teren rekreacyjny nad jeziorem Pierty (działka o numerze 20/31 obręb ewidencyjny Piertanie, gmina Suwałki)	30
13	Działka o numerze 261/18 w Starym Folwarku, obręb Stary Folwark, gmina Suwałki	300

Objaśnienia:

- 1) Obszary zajmowane przez ekosystemy leśne, lądowe ekosystemy nieleśne i ekosystemy wodne zostały przestrzennie podzielone na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i wielką literą oraz pododdziały oznaczone małą literą. Podział na oddziały i pododdziały przyjęto zgodnie z Leśną Mapą Numeryczną Parku, według stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. Leśna Mapa Numeryczna Parku znajduje się w Systemie Informacji Przestrzennej w siedzibie Parku w miejscowości Krzywe. Podział na obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową przyjęto zgodnie z mapą pod tytułem: „Mapa stref ochrony Wigierskiego Parku Narodowego”, sporządzoną w skali 1:20 000, według stanu na dzień 1 stycznia 2014 r. Podział na działki geodezyjne i obręby ewidencyjne jest zgodny z mapami ewidencji gruntów. Mapy znajdują się w siedzibie Parku, w miejscowości Krzywe.
- 2) Podana wartość określa łączną ilość osób, które mogą przebywać w miejscach wskazanych w wyliczeniu.

WYZNACZENIE MIEJSC DO POŁOWU RYB

Lp.	Miejsce połowu ryb ¹⁾
1	Jeziora: 1) Wigry (188); 2) Pierty (185); 3) Leszczewek (190); 4) Omułówek (187); 5) Czarne koło Bryzgly (200); 6) Czarne koło Gawrych Rudy (197); 7) Mulaczysko (199); 8) Postaw (189).
2	Rzeka Czarna Hańcza poniżej jeziora Wigry (183a, 399a, 400a, 401a i 401b)

Objaśnienia:

- ¹⁾ Obszary zajmowane przez ekosystemy leśne, lądowe ekosystemy nieleśne i ekosystemy wodne zostały przestrzennie podzielone na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i wielką literą oraz pododdziały oznaczone małą literą. Podział na oddziały i pododdziały przyjęto zgodnie z Leśną Mapą Numeryczną Parku, według stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. Leśna Mapa Numeryczna Parku znajduje się w Systemie Informacji Przestrzennej w siedzibie Parku w miejscowości Krzywe. Podział na obszary objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową przyjęto zgodnie z mapą pod tytułem: „Mapa stref ochrony Wigierskiego Parku Narodowego”, sporządzoną w skali 1:20 000, według stanu na dzień 1 stycznia 2014 r. Podział na działki geodezyjne i obręby ewidencyjne jest zgodny z mapami ewidencji gruntów. Mapy znajdują się w siedzibie Parku, w miejscowości Krzywe.